

28 *Formació Professional i Ocupació: Cap a un espai comú*

Participació del Consell Escolar de Catalunya en les
XV Jornades de Consells Escolars de
Comunitats Autònomes i de l'Estat

Madrid, maig del 2004

Edició: Consell Escolar de Catalunya

*Tiratge: 600 exemplars
Juliol del 2004*

Presentació

Un any més, presentem en aquest dossier informatiu els documents elaborats en el si del Consell i conjuntament amb tots els altres Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, sobre el tema Formació Professional i Ocupació.

Les Jornades que celebren els Consells -enguany ja ha estat la XV Trobada- van dedicar-se a la reflexió compartida de les diferents percepcions que la comunitat educativa té sobre la Formació Professional de base i específica que estableix la LOGSE, com també sobre l'enfocament de la Formació Professional contínua i ocupacional que la Llei de les Qualificacions i la Formació Professional configura com a sistema integrat de les diverses ofertes i modalitats de formació i del sistema de qualificacions.

Així, doncs, fruit del treball conjunt dels Consells, es recullen suggeriments, propostes i observacions que responen a la diversitat de realitats que existeixen sobre l'aplicació i el desenvolupament d'aquesta temàtica en cada Comunitat Autònoma.

En fer-ne la lectura i centrant-nos en el segon apartat del document elaborat pel Consell Escolar de Catalunya, amb el títol *Aspectes substantius de la Formació Professional*, us adonareu que és on queden recollides les expectatives i les demandes respecte al "Catálogo Nacional de Cualificaciones", els centres integrats, la mobilitat de les persones en període de formació, la implicació dels agents socials i econòmics i els recursos a esmerçar-hi.

Així mateix, en aquest document del Consell, es deixa constància de les propostes de millora que, a partir de la realitat positiva de la Formació Professional a Catalunya, s'ha d'avançar cap a un sistema més integrat, amb prou flexibilitat per facilitar la continuïtat dels itineraris educatius de les persones segons les capacitats i expectatives, i poder així també adaptar-se a les especificitats del teixit productiu i industrial i a les necessitats de la nostra realitat social i laboral en col·laboració amb les altres instàncies de tot l'àmbit estatal i de la Unió Europea.

Finalment, expressar que en aquestes trobades anuals dels Consells per treballar conjuntament hi preval la voluntat de compartir i trobar punts d'acord i de millora, tot partint de contextos, visions i realitats diferents. I això fa que ja ens hàgim posat a preparar la XVI Trobada.

El Consell Escolar de Catalunya va començar aquest curs 2003-2004 amb la presidència de la senyora Sara Blasi i, per tant, va ser ella qui va iniciar l'elaboració del document. A partir del mes d'abril, es va produir el relleu i, en incorporar-me a la presidència, vaig continuar aquest treball i l'intercanvi amb els altres Consells. Agraïxo la col·laboració de la senyora Blasi, de tots els membres del Consell i, d'una manera especial, de tots els membres de la subcomissió encarregada de debatre i elaborar el contingut del document i del senyor Vicent Tirado, que la va coordinar.

Pere Darder i Vidal
President del Consell
Escolar de Catalunya

Primera part

Formació Professional i Ocupació: Cap a un espai comú.
Aportació del Consell Escolar de Catalunya a les XV
Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i
de l'Estat

Segona part

Formació Professional i Ocupació: Cap a un espai comú.
Conclusions de les XV Jornades de Consells Escolars de
Comunitats Autònomes i de l'Estat. Suggestiments i
propostes de millora

Primera part

Formació Professional i Ocupació: Cap a un espai comú

Aportació del Consell Escolar de Catalunya a les
XV Jornades de Consells Escolars
de Comunitats Autònomes i de l'Estat

Índex

1. Situació actual de la Formació Professional a Catalunya	11
1.1. Cicles Formatius de grau mitjà i superior	11
1.2. Programes de Garantia Social.....	14
1.3. Uns altres ensenyaments professionalitzadors: Arts plàstiques i Disseny	17
1.4. Dades del curs 2003-2004	18
1.5. Programes europeus de Formació Professional en què Catalunya participa	19
1.6. Pla autonòmic i òrgans creats per al desenvolupament de la Formació Professional	20
1.6.1. El Consell Català de Formació Professional.....	20
1.6.2. Pla General de Formació Professional a Catalunya.....	23
1.6.3. L'Institut Català de Qualificacions Professionals.....	33
2. Aspectes substantius de la Formació Professional	35
2.1. “Sistema Nacional de Cualificaciones y Formación Profesional” i col·laboració de les Comunitats Autònomes en el desenvolupament del “Catálogo Nacional de las Cualificaciones”	36
2.2. Qualificació i certificació	38
2.3. Centres integrats i de referència de Formació Professional.....	39
2.4. Mobilitat de les persones en període de formació.....	42
2.5. Implicació dels agents socials i econòmics.....	43
2.6. Finançament i recursos de la Formació Professional.....	45
3. Conclusions i propostes de millora.....	46

1. Situació actual de la Formació Professional a Catalunya

1.1. Cicles Formatius de grau mitjà i superior

L'oferta de Formació Professional a Catalunya s'organitza en 21 famílies professionals amb un total de 116 títols diferents, dels quals:

- 46 són cicles de grau mitjà;
- 70 són cicles de grau superior.

L'estudi de les correspondències entre títols de grau superior i de primer cicle universitari ha comportat un pas molt important i alhora innovador, realitzat d'una manera pionera a Catalunya.

En el curs 2003-2004, un total de 323 centres imparteixen Cicles Formatius de Formació Professional, dels quals 216 són de titularitat pública (187 del Departament d'Ensenyament, 15 d'altres departaments de la Generalitat i 14 de corporacions locals) i 107 són de titularitat privada (91 dels quals tenen cicles concertats).

El percentatge d'alumnes d'ESO que han optat per Cicles Formatius de grau mitjà en els últims quatre cursos oscil·la entre el 29% i el 36%. En els cicles de grau superior, prenent-hi com a referència el nombre d'alumnes de segon de Batxillerat, el percentatge se situa entre el 38% i el 42%.

Cicles Formatius que s'imparteixen per famílies professionals:

Activitats agràries:

- Explotacions agràries extensives (GM)
- Explotacions agrícoles intensives (GM)
- Explotacions ramaderes (GM)
- Jardineria (GM)
- Treballs forestals i de conservació del medi natural (GM)
- Gestió i organització d'empreses agropecuàries (GS)
- Gestió i organització de recursos naturals i paisatgístics (GS)

Activitats físiques i esportives:

- Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural (GM)
- Animació d'activitats físiques i esportives (GS)

Activitats maritimopesqueres:

- Busseig a profunditat mitjana (GM)
- Operacions de cultiu aquícola (GM)

- Operació, control i manteniment de màquines i instal·lacions del vaixell (GM)
- Pesca i transport marítim (GM)
- Navegació, pesca i transport marítim (GS)
- Producció aqüícola (GS)
- Supervisió i control de màquines i instal·lacions del vaixell (GS)

Administració:

- Gestió administrativa (GM)
- Administració i finances (GS)
- Secretariat (GS)

Arts gràfiques:

- Impressió en arts gràfiques (GM)
- Preimpresió en arts gràfiques (GM)
- Disseny i producció editorial (GS)
- Producció en indústries d'arts gràfiques (GS)

Comerç i Màrqueting:

- Comerç (GM)
- Comerç internacional (GS)
- Gestió comercial i màrqueting (GS)
- Gestió del transport (GS)
- Serveis al consumidor (GS)

Comunicació, Imatge i So:

- Laboratori d'imatge (GM)
- Imatge (GS)
- Producció d'audiovisuals, ràdio i espectacles (GS)
- Realització d'audiovisuals i espectacles (GS)
- So (GS)

Edificació i Obra civil:

- Acabats de construcció (GM)
- Obres de formigó (GM)
- Obres de la construcció (GM)
- Desenvolupament de projectes urbanístics i operacions topogràfiques (GS)
- Desenvolupament i aplicació de projectes de construcció (GS)
- Realització i plans d'obra (GS)

Electricitat i Electrònica:

- Equips electrònics de consum (GM)
- Equips i instal·lacions electrotècniques (GM)
- Desenvolupament de productes electrònics (GS)
- Instal·lacions electrotècniques (GS)
- Sistemes de regulació i control automàtics (GS)
- Sistemes de telecomunicació i informàtics (GS)

Fabricació mecànica:

- Mecanització (GM)
- Soldadura i caldereria (GM)
- Construccions metàl·liques (GS)
- Desenvolupament de projectes mecànics (GS)

- Òptica d'ullera (GS)
- Producció per mecanització (GS)

Fusta i Moble:

- Fabricació a mida i instal·lació de fusteria i moble (GM)
- Fabricació industrial de fusteria i moble (GM)
- Desenvolupament de productes en fusteria i moble (GS)
- Producció de fusta i moble (GS)

Hoteleria i Turisme:

- Cuina (GM)
- Pastisseria i forneria (GM)
- Serveis de restaurant i bar (GM)
- Agències de viatges (GS)
- Allotjament (GS)
- Animació turística (GS)
- Informació i comercialització turístiques (GS)
- Restauració (GS)

Imatge personal:

- Caracterització (GM)
- Estètica personal decorativa (GM)
- Perruqueria (GM)
- Assessoria d'imatge personal (GS)
- Estètica (GS)

Indústries alimentàries:

- Elaboració d'olis i sucs (GM)
- Elaboració de vins i altres begudes (GM)
- Escorxador i carnisseria-xarcuteria (GM)
- Panificació i rebosteria (GM)
- Indústria alimentària (GS)

Informàtica:

- Administració de sistemes informàtics (GS)
- Desenvolupament d'aplicacions informàtiques (GS)

Manteniment de vehicles autopropulsats:

- Carrosseria (GM)
- Electromecànica de vehicles (GM)
- Automoció (GS)
- Manteniment aeromecànic (GS)

Manteniment i Serveis a la producció:

- Instal·lació i manteniment electromecànic de maquinària i conducció de línies (GM)
- Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor (GM)
- Desenvolupament de projectes d'instal·lacions de fluids, tèrmiques i de manteniment (GS)
- Manteniment d'equips industrials (GS)
- Manteniment i muntatge d'instal·lacions d'edifici i procés (GS)
- Prevenció de riscos professionals (GS)

Química:

- Laboratori (GM)
- Operacions de fabricació de productes farmacèutics (GM)
- Operacions de procés de pasta i paper (GM)
- Operacions de procés en planta química (GM)
- Anàlisi i control (GS)
- Fabricació de productes farmacèutics i afins (GS)
- Indústries de procés de pasta i paper (GS)
- Indústries de procés químic (GS)
- Plàstics i cautxú (GS)
- Química ambiental (GS)

Sanitat:

- Cures auxiliars d'infermeria (GM)
- Farmàcia (GM)
- Anatomia patològica i citologia (GS)
- Audiopròtesis (GS)
- Dietètica (GS)
- Documentació sanitària (GS)
- Higiene bucodental (GS)
- Imatge per al diagnòstic (GS)
- Laboratori de diagnòstic clínic (GS)
- Ortesis i pròtesis (GS)
- Pròtesis dentals (GS)
- Radioteràpia (GS)
- Salut ambiental (GS)

Serveis socioculturals i a la comunitat:

- Animació sociocultural (GS)
- Educació infantil (GS)
- Integració social (GS)
- Interpretació del llenguatge de signes (GS)

Tèxtil, Confecció i Pell:

- Confecció (GM)
- Producció de teixits de punt (GM)
- Patronatge (GS)
- Processos de confecció industrial (GS)

1.2. Programes de Garantia Social

Els Programes de Garantia Social (PGS) són accions formatives que realitza o autoritza el Departament d'Ensenyament amb la finalitat de proporcionar als joves que finalitzen l'educació obligatòria sense superar els seus objectius una formació bàsica i professional que els permeti incorporar-se a la vida activa o bé prosseguir els seus estudis en els diferents ensenyaments reglats, especialment en els Cicles Formatius de grau mitjà. Els seus destinataris són joves majors de 16 anys sense el Graduat en Educació Secundària amb voluntat de formar-se per millorar les seves expectatives de

futur. Els PGS els ofereixen una atenció personalitzada per aconseguir la seva incorporació al món laboral i/o la seva continuïtat formativa, ja que en finalitzar-los tenen diverses possibilitats: la inserció professional, la realització de la prova d'accés als Cicles de Formació Professional de grau mitjà i l'accés a formació no reglada.

La durada dels PGS varia d'acord amb la proposta formativa. En tot cas, comprenen entre 600 i 1.200 hores que es distribueixen entre 20 i 25 setmanals.

El contingut dels programes s'estructura en els àmbits següents:

- Àrea de Formació Professional específica (entre un 50% i un 70% del temps, o de l'horari setmanal o del programa). Té la finalitat de preparar els alumnes perquè puguin incorporar-se al món laboral i, així, ocupar llocs de treball que no exigeixin un títol de Formació Professional. Comprèn les activitats pràctiques i els coneixements necessaris per adquirir les capacitats corresponents.
- Àrea de formació i orientació laboral (entre un 10% i un 20%). Familiaritza l'alumnat amb el marc legal, les condicions de treball i les relacions laborals de l'àmbit professional. També té l'objectiu d'orientar el jove o la jove respecte al seu futur i donar-li suport en la recerca d'una ocupació i/o la planificació de la seva continuïtat formativa.
- Àrea de formació en competències bàsiques (entre un 10% i un 30%). Ofereix a l'alumnat la possibilitat d'adquirir coneixements i capacitats generals bàsiques que els facilitin els aprenentatges i la formació contínua i l'adaptació sociolaboral.
- Activitats complementàries. Ofereixen la possibilitat de participar en activitats que contribueixen a la consecució dels objectius d'aquests programes.
- Tutoria. Es tracta d'un element inherent a l'activitat educativa i es desenvolupa en el curs de tot el procés formatiu dels joves.

El Departament d'Ensenyament garanteix una oferta suficient de PGS, la qual està integrada per:

- Programes organitzats i gestionats directament pel Departament d'Ensenyament en col·laboració amb altres administracions i empreses: Pla de Transició al Treball (PTT) i "Treballem per la Formació" (TxF).
- Programes autoritzats pel Departament d'Ensenyament i desenvolupats per altres Administracions i entitats que compleixen els requisits exigits en la normativa corresponent. En aquesta oferta hi participen ajuntaments, fundacions i centres de formació.

El Pla de Transició al Treball (PTT) és un programa dissenyat i organitzat pel Departament d'Ensenyament en col·laboració amb diferents Administracions locals, el Departament de Treball de la Generalitat i el Fons Social Europeu. El programa integra informació i orientació, formació bàsica i professionalitzadora i seguiment individualitzat i en el procés d'inserció laboral o educativa. Compta amb la participació

de les empreses de l'entorn per definir els continguts professionals per realitzar les pràctiques i desenvolupar accions formatives concretes. Té una durada de 9 mesos (d'octubre a juny) i un seguiment d'un any posterior a la seva finalització.

"Treballem per la Formació" (TxF) és un programa que organitza el Departament d'Ensenyament amb el suport del Departament de Treball. Es porta a cap en les instal·lacions dels instituts d'Educació Secundària. Ofereix formació durant sis mesos en un ofici tradicional (fusters, jardineros, manyans, pintors, paletes...) i un contracte laboral de sis mesos més perquè els joves adquireixin experiència professional i puguin millorar les seves possibilitats d'inserció al món laboral.

Altres ofertes formatives que poden resultar adequades al mateix col·lectiu:

- Programa preparatori de la prova d'accés als Cicles Formatius de grau mitjà. És una oferta formativa no professionalitzadora, orientada a la superació de la prova d'accés als cicles de Formació Professional de grau mitjà, i, per tant, s'adreça específicament a joves interessats a tornar al sistema reglat. S'ofereix a la xarxa de centres i aules per a la formació d'adults del Departament de Benestar i Família.
- Accions de formació ocupacional. Cursos de Formació Professional ocupacional promoguts pel Departament de Treball i oferts a través de la xarxa de centres col·laboradors del Servei d'Ocupació de Catalunya. Aquests cursos constitueixen una oferta adequada per a aquest col·lectiu si el perfil professional i la formació oferta s'adeqüen a les característiques dels joves.
- Escoles-taller i Cases d'Oficis. Programes específics dirigits a joves que es desenvolupen d'acord amb convenis establerts entre el Departament de Treball i l'Administració local o diferents entitats o institucions.

Oferta formativa prevista per als joves que no obtenen el graduat en ESO:

PGS realitzats o autoritzats pel Departament d'Ensenyament

Modalitat de programes	PTT	TxF	TA	AL	AE	Total de places
	240	192	-	135	294	861
	180	245	-	135	1.050	1.610
	270	320	-	690	756	2.036
	150	88	-	15	42	295
	60	78	45	15	137	335
	120	120	-	30	210	480
	60	67	15	-	41	183
	90	190	-	225	266	771
Total	1.170	1.300	60	1.245	2.796	6.571

PTT - Programa Pla de Transició al Treball.

TxF - Programa "Treballem per la formació".

TA - Programes de tècniques agropecuàries, realitzats pel Departament d'Agricultura.

AL - Programes realitzats per l'Administració local.

AE - Programes realitzats per altres entitats i institucions.

1.3. Uns altres ensenyaments professionalitzadors: Arts plàstiques i Disseny

Cicles Formatius de grau mitjà d'Arts plàstiques i Disseny que s'imparteixen:

- Ebenisteria artística
- Daurat i policromia artístics
- Artesania en cuir
- Talla artística en fusta
- Talla artística en pedra
- Forja artística
- Fosa artística i galvanoplàstia
- Procediments de joieria artística
- Serigrafia artística
- Artfinal de disseny gràfic
- Autoedició
- Decoració ceràmica
- Terrisseria
- Revestiments murals
- Esmaltatge sobre metalls
- Tapissos i catifes
- Floristeria

Cicles Formatius de grau superior d'Arts plàstiques i Disseny que s'imparteixen:

- Arts aplicades de l'escultura
- Modelisme i maquetisme
- Modelisme industrial
- Mobiliari
- Joieria artística
- Gravat i tècniques d'estampació
- Enquadernació artística
- Gràfica publicitària
- Il·lustració
- Fotografia artística
- Ceràmica artística
- Estilisme d'indumentària
- Arts aplicades al mur
- Moblament
- Arquitectura efímera
- Aparadorisme
- Projectes i direcció d'obres de decoració
- Art tèxtil
- Estampacions i tintatges artístics
- Estilisme de teixits de calada
- Art floral

Estudis Superiors de Disseny que s'imparteixen:

- Disseny gràfic
- Disseny de productes
- Disseny d'interiors
- Disseny de moda

1.4. Dades del curs 2003-2004

ALUMNES MATRICULATS PER NIVELLS EDUCATIUS TOTAL CATALUNYA. Curs 2003-04				
Nivell educatiu	Curs	Públic	Privat	Total
Educació Infantil	3 anys	41.832	23.017	64.849
	4 anys	39.738	22.537	62.275
	5 anys	38.105	22.040	60.145
	Total	119.675	67.594	187.269
Educació Primària	Primer	38.390	24.000	62.390
	Segon	36.600	23.657	60.257
	Tercer	35.576	23.436	59.012
	Quart	35.912	23.810	59.722
	Cinquè	35.863	24.186	60.049
	Sisè	36.474	24.831	61.305
	Total	218.815	143.920	362.735
ESO	Primer	34.867	27.023	61.890
	Segon	36.632	27.438	64.070
	Tercer	35.699	27.457	63.156
	Quart	40.290	27.620	67.910
	Total	147.488	109.538	257.026
Batxillerat	Primer	31.039	16.990	48.029
	Segon	27.680	15.998	43.678
	Total	58.719	32.988	91.707
C.F. Formació Professional (GM)	Primer	16.204	7.464	23.668
	Segon	6.501	2.487	8.988
	Total	22.705	9.951	32.656
C.F. Formació Professional (GS)	Primer	13.832	6.626	20.458
	Segon	9.427	4.854	14.281
	Total	23.259	11.480	34.739
C.F. Arts plàstiques i Disseny (GM)	Total	629	57	686
C.F. Arts plàstiques i Disseny (GS)	Total	4.033	540	4.573
Estudis superiors de Disseny	Total	137	-	137

Font: Departament d'Ensenyament. Estadística

Nota: No hi consten els alumnes escolaritzats en centres específics d'Educació Especial. En Educació Infantil només s'hi inclouen els alumnes escolaritzats en centres d'Educació Infantil i Primària.

1.5. Programes europeus de Formació Professional en què Catalunya participa

El Departament d'Ensenyament participa, a través de la Direcció General de Formació Professional, en diversos projectes de Programes i Iniciatives Comunitàries. Actualment els projectes esmentats són els següents:

- **Projecte "Leonardo Mobilitat" (programa comunitari LEONARDO)**
 - Objectiu: millorar la formació tècnica i lingüística dels estudiants de Cicles Formatius mitjançant la realització d'estades de formació en empresa en països europeus.
 - Nombre d'alumnes participants: 1.000.
 - Socis: tots els estats participants en el Programa LEONARDO en què es realitzen les estades.

- **Projecte "La Formació Professional Transfronterera" (Iniciativa Comunitària INTERREG III A Espanya/França)**
 - Objectiu: promoure la cooperació entre empreses i centres de FP de Catalunya i la regió Midi-Pyrénées (França), mitjançant l'intercanvi d'alumnes de FP d'una mateixa especialitat.
 - Nombre d'alumnes participants: 40 (20 en el curs 2002-2003 i 20 en el curs 2003-2004).
 - Soci: Consell Regional de Midi-Pyrénées (França).

- **Projecte "La Formació Professional Transregional Occidental" (Iniciativa Comunitària INTERREG III C Sud)**
 - Objectiu: promoure la cooperació entre empreses i centres de FP de Catalunya, Regió Centre (França) i Toscana (Itàlia), mitjançant l'intercanvi d'alumnes de FP d'una mateixa especialitat.
 - Nombre d'alumnes participants: 60.
 - Socis: Regió Toscana (Itàlia), Chambre de Métiers de Loir-et-Cher i Consell Regional del Centre (França).

- **Projecte "IGUALBAIX" (Iniciativa Comunitària EQUAL)**
 - Objectiu: desenvolupar noves metodologies d'aprenentatge, motivació i orientació dels joves inscrits en els Programes de Garantia Social (Plans de Transició al Treball), mitjançant la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació.
 - Nombre d'alumnes participants: 420 (210 en el curs 2002-2003 i 210 en el curs 2003-2004)
 - Soci: Ministeri d'Educació de Bèlgica (comunitat francesa)-Direcció General d'Educació Secundària i Aprenentatge

1.6. Pla autonòmic i òrgans creats per al desenvolupament de la Formació Professional

1.6.1. El Consell Català de Formació Professional

El Consell Català de Formació Professional és l'òrgan assessor i de consulta, de caràcter no vinculant, del Govern de la Generalitat, amb la participació de les organitzacions empresarials i sindicals i d'entitats públiques implicades, pel que fa a tota la Formació Professional, reglada i no reglada.

El Consell Català de Formació Professional està adscrit al Departament d'Ensenyament i el presideixen alternativament, per rotació anual, els consellers d'Ensenyament i Treball de la Generalitat.

Té com a objectius generals:

- La interrelació, cooperació o integració dels tres subsistemes que a l'actualitat concorren en la Formació Professional, és a dir, la inicial/reglada, l'ocupacional i la contínua.
- L'elaboració i la proposta al Govern, per a la seva aprovació, del Pla General de la Formació Professional de Catalunya, amb caràcter plurianual.
- La realització del seguiment i l'avaluació de l'aplicació del Pla General de la Formació Professional de Catalunya.

El Consell Català de Formació Professional exerceix, en qüestions de Formació Professional, en qualitat d'òrgan de referència pel que fa a altres òrgans similars d'àmbit autonòmic, estatal i internacional.

El Consell està integrat pel Ple, la Comissió Permanent, la Presidència i la Secretaria.

El Ple està integrat per trenta-cinc membres, inclosa la persona que ocupa la presidència. Hi ha dos vicepresidents, designats pels consellers d'Ensenyament i de Treball respectivament, que formen part de la representació del Govern de la Generalitat. Els altres membres es distribueixen de la manera següent:

- Representants del Govern de la Generalitat: deu representants, dels quals tres corresponen al Departament d'Ensenyament, tres al Departament de Treball i els altres quatre a la resta de departaments afectats o bé a experts. Aquests últims, nomenats pel Govern a proposta conjunta del conseller d'Ensenyament i del conseller de Treball.
- Representants de les organitzacions empresarials: deu representants de les organitzacions empresarials que tenen la condició legal de més representatives, d'una manera proporcional a la seva representativitat a Catalunya.

- Representants de les organitzacions sindicals: deu representants de les organitzacions sindicals que han obtingut la condició legal de més representatives, d'una manera proporcional a la seva representativitat a Catalunya.
- Representants d'ens públics amb atribucions legals sobre Formació Professional: dos representants del Consell de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació de Catalunya, i dos representants entre les associacions representatives de l'àmbit local (Federació de Municipis de Catalunya i Associació Catalana de Municipis i Comarques).

Hi ha el mateix nombre de suplents que de membres titulars, d'acord amb el que correspon a cada representació.

Tots els membres que ocupen les vocalies, com a titulars o com a suplents, són nomenats i separats per Acord del Govern, a proposta de cadascuna de les representacions integrants del Consell.

La Comissió Permanent està integrada per:

- Els dos vicepresidents designats pels consellers d'Ensenyament i de Treball respectivament. Exerceix de president de la Comissió Permanent el vicepresident que pertany al mateix departament del conseller que presideixi el Ple.
- Quatre representants del Govern de la Generalitat, al Ple: dos del Departament d'Ensenyament i dos del Departament de Treball.
- Quatre representants de les organitzacions empresarials, en el Ple.
- Quatre representants de les organitzacions sindicals, en el Ple.
- Un representant del Consell de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació de Catalunya, en el Ple.
- Dos representants entre les associacions representatives de l'àmbit local: Federació de Municipis de Catalunya i Associació Catalana de Municipis i Comarques.

Pot ser suplent de la Comissió Permanent qualsevol persona que sigui titular o suplent del Ple.

En les reunions de la Comissió Permanent, totes les representacions poden ser assistides per un màxim de dos assessors en funció de la matèria de què s'hagi de tractar.

Les funcions del Consell Català de Formació Professional són les següents:

- a) Proposar i informar entorn dels criteris per elaborar el Pla general de Formació Professional de Catalunya, que interrelaciona els tres subsistemes que en l'actualitat concorren en la Formació Professional que s'imparteix a Catalunya.

- b) Proposar i informar sobre estudis de detecció de necessitats de Formació Professional o d'adequació a les demandes de qualificació.
- c) Analitzar o proposar la modificació de les acreditacions professionals, titulacions i certificacions, i sobre les correspondències o convalidacions respectives.
- d) Fomentar la col·laboració a qualsevol nivell amb el Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, amb el Consell Escolar de Catalunya i amb altres òrgans afins per raó de la matèria que de què tracten.
- i) Promoure la col·laboració de les empreses, especialment en allò que es refereix a la formació en centres de treball, la informació i l'orientació professional, el seguiment i l'avaluació del mateix Pla general de la Formació Professional de Catalunya.
- f) Rebre informació sobre les propostes de cooperació entre els departaments competents, com també sobre els recursos materials i humans que, conjuntament amb els agents socials, s'inverteixin en la Formació Professional.
- g) Proposar mesures per promoure la col·laboració de les organitzacions empresarials i sindicals en la realització de la formació en centres de treball.
- h) Proposar criteris per adaptar l'oferta formativa de Formació Professional, tant en els seus dissenys com en la planificació, a les necessitats del mercat laboral, tenint-hi en compte les demandes formatives de la societat catalana.
- i) Proposar criteris de distribució territorial i sectorial de Formació Professional específica a Catalunya.
- j) Elaborar propostes sobre programes d'iniciació professional que responguin a les necessitats d'inserció laboral de l'alumnat que surti del sistema educatiu sense la titulació de Graduat en Educació Secundària.
- k) Qualsevol altra funció relacionada amb la Formació Professional que sigui coherent amb la naturalesa i els objectius propis d'aquest Consell.

1.6.2. Pla General de Formació Professional a Catalunya¹

Presentació

El Consell Català de Formació Professional, creat pel Govern de la Generalitat de Catalunya, és l'òrgan de consulta i assessorament del Govern que s'ocupa de tota la Formació Professional, reglada, ocupacional i contínua, complementari del Consell de Treball, Econòmic i Social i del Consell Escolar de Catalunya.

El primer dels objectius fixats pel Consell ha estat elaborar el Pla General de Formació Professional a Catalunya, amb caràcter plurianual, que ha de ser aprovat pel Govern de la Generalitat.

El Pla té com a finalitat principal integrar els diferents sistemes de Formació Professional a Catalunya, amb l'objectiu de garantir la satisfacció de les necessitats de formació de les persones i la disponibilitat de professionals qualificats en les diferents branques de la producció i dels serveis, i així poder donar una resposta eficaç a les demandes socials i econòmiques per facilitar la construcció d'un país avançat, socialment i territorialment cohesionat, amb una ocupació de qualitat per a tots els seus ciutadans i ciutadanes sense exclusió.

El Pla que es presenta és el resultat de la participació i l'acord de la Generalitat de Catalunya, de tots els agents socials i econòmics, de l'Administració local i del Consell de Cambres de Catalunya que tenen representació en el Consell.

Reptes per al futur

Les tendències de futur en els àmbits socials, econòmics, empresarials i del mercat laboral formen un conjunt de reptes que el Pla General de Formació Professional ha d'afrontar. A continuació, se n'assenyalen els més importants:

a) Adquisició de competències i qualificacions.

Resulta evident que en l'actualitat cal tenir uns dispositius comuns, consensuats, actualitzats i ajustats a les necessitats del mercat laboral, que permetin identificar les competències professionals i adquirir les qualificacions associades a les diverses ocupacions.

b) Ajust entre oferta i demanda de qualificacions professionals.

Es necessita un nivell d'adequació més ajustat entre l'oferta i la demanda de qualificacions professionals al mercat laboral; per tant, cal preveure la millora dels

¹ El Consell Català de la Formació Professional ha autoritzat de reproduir en aquest document una part del contingut de la publicació *Pla General de Formació Professional de Catalunya*.

instruments per identificar les competències professionals i la seva evolució al si de les empreses i els organismes públics i privats.

c) Ajust entre l'oferta i la demanda de Formació Professional.

Paral·lelament a l'ajust de qualificacions, cal realitzar una millora en l'adequació entre l'oferta i la demanda en l'àmbit de la formació; assolint els nivells de formació de la mitjana dels països de l'UE, potenciant-hi el reequilibri territorial, garantint-hi l'accés a la formació i informant als usuaris potencials, les empreses i els agents socials, entorn de les ofertes existents, de les qualificacions que poden aconseguir i de les demandes del mercat laboral.

d) Integració de l'oferta professional.

S'ha de preveure una estructura de Formació Professional que complementi les titulacions actuals amb la dels certificats de professionalitat i altres tipus de Formació Professional per establir l'oferta de Formació Professional d'una manera coherent i ajustada a les necessitats dels usuaris potencials.

e) Interrelació entre les diferents vies d'aprenentatges formals i no formals.

S'han de promoure els dispositius que possibilitin el pas entre les vies d'aprenentatges formals i les no formals, inclosa l'experiència laboral.

f) Reconeixement dels aprenentatges no formals.

S'han de desenvolupar els mecanismes que permetran el reconeixement, l'avaluació i la certificació per a la capitalització dels aprenentatges adquirits per via no formal, inclosa l'experiència laboral, tenint-hi en compte les competències professionals i les qualificacions.

g) Observació i prospectiva dels sectors econòmics i del mercat laboral.

Ha de facilitar-se d'una manera eficaç la informació actualitzada sobre l'evolució del mercat laboral i els canvis tecnològics i organitzatius en les ocupacions i professions de cada sector econòmic.

h) Planificació de l'oferta formativa.

Ha de coordinar-se la planificació de l'oferta formativa per aprofitar eficaçment els recursos existents i facilitar la informació i l'orientació dels usuaris potencials.

i) Avaluació del sistema de Formació Professional.

S'han de posar en marxa una sèrie de mesures que permetin avaluar el sistema per augmentar-ne la qualitat.

j) Itineraris de capacitació professional.

Cal comptar amb una sèrie de mesures globals que permetin informar i orientar els joves i les persones en actiu o desocupades per al desenvolupament, al llarg de la vida, del seu itinerari professional.

Finalitats del Pla

La finalitat essencial del Pla General de Formació Professional a Catalunya consisteix a convertir-se en un instrument:

- dinàmic;
- flexible per a adaptar-se als canvis;
- integrador dels sistemes existents, alhora que inclogui els aprenentatges no formals i aquells que es deriven de l'experiència laboral;
- relacionat amb la resta de plans en el marc de la Unió Europea;
- garantidor de la creació d'un sistema:
 - integrat (informació, orientació, formació i qualificacions), i
 - de qualitat,

adaptat permanentment als canvis socioeconòmics i a les necessitats del món laboral, amb la finalitat de contribuir a la cohesió social, tot incidint sobre la millora de la promoció professional i personal, i com un element de suport per a l'estabilitat de l'ocupació i per a la competitivitat de les empreses.

El Pla pretén:

- a) Ser útil per a la planificació a mitjà termini del sistema de formació i qualificacions professionals a Catalunya.
- b) Dotar el sistema de formació i qualificacions professionals dels recursos necessaris per aplicar les mesures contingudes en el pla d'una manera eficaç i eficient.
- c) Disposar d'eines per seguir i avaluar el sistema de formació i qualificacions professionals.
- d) Disposar de mecanismes per millorar el sistema de formació i qualificacions professionals.
- i) Promoure la participació i la coordinació de tots els organismes i institucions implicats en el desenvolupament del sistema de formació i qualificacions professionals.
- f) Millorar la percepció social de la Formació Professional, tot divulgant el sistema integrat de formació i qualificacions professionals.

Objectius per al desplegament del Pla

Si es tenen en compte els reptes plantejats per a cada sistema professional, d'acord amb els criteris directors i mitjançant la participació dels agents socials i la coordinació interdepartamental, es defineixen els objectius següents per al desplegament del Pla:

Desenvolupar un sistema integrat de formació i qualificació professional interrelacionat amb altres sistemes en el marc de la Unió Europea:

- Creació del sistema català de qualificacions professionals, basat en les competències professionals, que articuli la integració de la formació i la qualificació professional.
- Creació de l'Institut Català de Qualificacions Professionals.
- Establiment del catàleg de qualificacions professionals i del catàleg modular integrat de Formació Professional a Catalunya.
- Promoció de la transparència i la correspondència de les qualificacions professionals a Catalunya en l'àmbit estatal i amb els països de la Unió Europea.
- Integració de les dades que generin els diferents observatoris de les qualificacions i del mercat de treball en un únic observatori per contribuir a l'elaboració del catàleg integrat de qualificacions professionals.

Establir mesures per facilitar l'accés de les persones a la formació i l'acreditació de les competències professionals adquirides al llarg de la vida, especialment d'aquelles amb més dificultats, amb risc d'exclusió social i/o amb discapacitats:

- Coordinació de les diferents línies de l'oferta de Formació Professional.
- Elaboració d'itineraris de formació oberts, flexibles i interconnectats, que combinin aprenentatges formals i no formals, i que permetin desenvolupar la carrera professional i l'aprenentatge permanent.
- Desenvolupament de mecanismes per convalidar les competències professionals adquirides a través de l'experiència laboral, amb la Formació Professional ocupacional i la inicial.
- Establiment dels procediments per validar i certificar les qualificacions, amb el reconeixement de les competències adquirides a través de l'experiència laboral.

- Articulació de fórmules per facilitar l'accés a la Formació Professional de treballadors i treballadores i de persones amb risc d'exclusió social.
- Impuls i desenvolupament d'accions de Formació Professional a distància.

Garantir la qualitat de la formació professional:

- Adequació de la Formació Professional a l'evolució de les qualificacions mitjançant estudis de prospectiva sobre les necessitats del mercat laboral i del sistema productiu.
- Adequació dels continguts i del disseny de la Formació Professional als canvis tecnològics i organitzatius, possibilitant-hi l'actualització permanent del catàleg de títols i certificats professionals.
- Establiment dels mecanismes de seguiment i avaluació interna i externa dels diferents sistemes de Formació Professional.
- Elaboració i desenvolupament d'indicadors per garantir la qualitat dels processos formatius i per a la millora contínua de la gestió, l'organització i el funcionament dels centres de formació.
- Promoció de la formació contínua dels formadors dels diferents sistemes de Formació Professional, donant-hi prioritat a l'actualització del coneixement dels sistemes organitzatius, dels mètodes de treball i de les tecnologies aplicades, amb la finalitat d'afavorir el traspàs tecnològic de l'empresa a l'escola.
- Garantia de la vinculació de la Formació Professional amb l'empresa, a través de pràctiques no laborals, de la formació dels formadors en les empreses i de la impartició de determinats mòduls formatius per experts en instal·lacions pròpies de l'empresa o en centres de formació.

Desenvolupar un sistema integrat d'informació i d'orientació professional:

- Establiment de circuits per facilitar la informació i l'orientació a les persones sobre l'oferta formativa adequada als seus interessos i aptituds, la realitat del mercat laboral associat a aquesta oferta formativa i les noves expectatives de formació i ocupació que poden sorgir, principalment en el marc de la Unió Europea.
- Realització de programes d'ajuda als treballadors i treballadores per definir itineraris formatius adequats a les seves necessitats actuals tot prevenint les que poden tenir en el futur, de manera que puguin adaptar-se amb garanties d'èxit a les noves circumstàncies laborals al llarg de la seva vida activa.

- Desenvolupament d'accions de difusió per fomentar a la societat el prestigi social de la Formació Professional.

Afavorir l'ocupació de les persones i la competitivitat de les empreses:

- Planificació de l'oferta formativa d'acord amb les necessitats dels diferents sectors productius i de serveis, mitjançant la integració de les dades que generin els observatoris de les qualificacions i del mercat de treball.
- Increment d'accions formatives per facilitar l'adaptació dels treballadors i treballadores de les empreses als canvis del mercat laboral.
- Identificació de les noves qualificacions professionals amb la finalitat d'adequar l'oferta formativa a les necessitats de les empreses, especialment en les petites i mitjanes empreses.
- Incorporació en els continguts de formació d'eines de desenvolupament d'aquelles actituds i habilitats que permetin als treballadors i treballadores ser proactius en les organitzacions i facultar-les per adaptar-se als canvis.

Promoure la iniciativa emprenedora:

- Desenvolupament de les competències emprenedores i dels projectes d'iniciativa social, mentre s'afavoreix l'ocupació i l'autoocupació.
- Promoció de programes d'informació, orientació i formació que atenguin les necessitats de les petites empreses, dels treballadors i treballadores autònoms i de les empreses d'economia social, per impulsar l'autoocupació i la creació d'empreses.
- Foment de la col·laboració de la Formació Professional en les iniciatives de desenvolupament local.

Potenciar noves formes d'aprenentatge per a una societat canviant:

- Desenvolupament de diferents modalitats de formació en alternança.
- Potenciació del paper de la informació, orientació i formació en la promoció i la integració social dels grups menys afavorits, garantint-hi la igualtat d'oportunitats per a dones i homes, i especialment per a les persones de més de quaranta anys i els desocupats i desocupades de llarga durada.

- Desenvolupament d'accions especials per millorar les competències professionals de treballadors i treballadores amb necessitats de qualificació, amb la finalitat de millorar la seva ocupació.
- Incorporació en els nous continguts i metodologies de la Formació Professional dels progressos de la societat del coneixement, fomentant-hi la creativitat, la innovació i l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Procés metodològic d'elaboració del pla

Per elaborar el Pla s'ha partit del document de criteris directors aprovats pel Consell Català de Formació Professional el passat 6 de setembre del 2001. Segons aquest document, i en relació amb els objectius del sistema de formació i qualificacions professionals, aquests s'han agrupat en quatre àmbits d'actuació, els quals esdevenen el marc de referència en què han de quedar recollides les accions que es desenvolupin al camp de la Formació Professional.

Després que cada àmbit hagi estat definit i els objectius hagin estat agrupats, i seguint una metodologia de treball que abraça des dels aspectes més generals fins als més específics, s'ha definit per a cada àmbit un conjunt de programes, accions i mesures que permetran especificar amb detall el que ha de fer-se en aquest àmbit, o bé especificar què s'està portant a terme.

Aquest conjunt de mesures estan caracteritzades pels objectius específics, la planificació de l'execució, la temporització i els òrgans competents.

Així mateix, s'ha previst una assignació de recursos amb una distribució quadriennal, per possibilitar l'aplicació de les mesures.

Concretament, i a manera de definició, es parteix de l'àmbit com el conjunt d'actuacions que el Pla ha de desenvolupar i que aglutina una sèrie de programes. Aquests programes es defineixen com el conjunt d'accions que marquen la pauta que s'ha de seguir en el desplegament d'aquestes actuacions associades al Pla.

Finalment, cada programa es concreta en un conjunt de mesures que poden ser específiques d'un determinat programa, o transversals a diferents programes que formen l'àmbit.

Esquema general del pla:

Àmbit A: La formació i la qualificació.

Àmbit B: L'ocupació i la competitivitat.

Àmbit C: La informació i l'orientació professionals.

Àmbit D: La qualitat de la Formació Professional.

Àmbit de la formació i la qualificació (A)

Característiques:

Aquest àmbit agrupa el conjunt d'objectius, programes i mesures que articulen la integració de la formació i la qualificació professionals, estableix i elabora els catàlegs corresponents de qualificacions i formació, concreta i aplica els procediments de reconeixement i certificació de competències i qualificacions, i defineix els mètodes per convalidar les competències professionals adquirides a través de la experiència laboral i altres vies d'aprenentatge no formal.

Programes:

- Programa d'elaboració del catàleg de qualificacions professionals de Catalunya. És un programa que concreta la metodologia per determinar les qualificacions i les competències professionals i que estableix i elabora el catàleg corresponent, a partir d'un contrast sectorial i institucional d'aquestes.
- Programa de reconeixement i certificació de les competències. És un programa que concreta el procés metodològic per reconèixer les competències adquirides en l'experiència laboral i en altres vies d'aprenentatge no formal, elabora les especificacions d'avaluació de les competències i aplica el procés d'acreditació i registre de les competències.
- Programa d'elaboració del catàleg modular integrat de Formació Professional. És un programa que concreta la metodologia per a l'elaboració d'aquest catàleg, l'estableix, i elabora i actualitza els mòduls formatius associats a les competències professionals, a partir del corresponent contrast sectorial i territorial.

Àmbit de l'ocupació i la competitivitat (B)

Característiques:

Aquest àmbit agrupa el conjunt d'objectius, programes i mesures relacionats amb la planificació de l'oferta formativa de Formació Professional, tot afavorint el desenvolupament de competències emprenedores, projectes d'iniciativa local, accions de formació a distància i en alternança, alhora que es reconeixen les noves professions i les necessitats de formació al mercat laboral, amb la finalitat d'adequar l'oferta formativa a les necessitats presents i futures, especialment en les petites i mitjanes empreses, i de facilitar l'accés de les persones a la Formació Professional.

Programes:

- Programa de prospecció del mercat laboral i del sistema productiu. Es tracta d'un programa que estudia les necessitats de les persones qualificades i la seva evolució, desenvolupa acords de transferència d'informació entre els diferents observatoris, relaciona els diferents sistemes de classificació professional amb els diversos àmbits de les relacions laborals i elabora i divulga estadístiques i documents per contribuir a actualitzar el sistema de formació i de les qualificacions.
- Programa de formació per a la qualificació i la requalificació professionals. Es tracta d'un programa que concreta un conjunt d'accions formatives per a la inserció professional, en general, i per a la promoció, requalificació i reconversió professional, amb l'objectiu de donar suport a les persones amb risc d'exclusió social, com també a iniciatives locals i sectorials d'ocupació. Les accions derivades d'aquest programa es complementen amb accions formatives basades en l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, i en el desenvolupament de les competències essencials.
- Programa de planificació, coordinació i execució de l'oferta formativa. Es tracta d'un programa que planifica l'oferta formativa integrada, defineix itineraris i modalitats de formació i aplica models organitzatius de l'oferta formativa.
- Programa per al foment de la participació empresarial i de la iniciativa emprenedora. Es tracta d'un programa basat en accions de foment de l'autoocupació, formació per a la iniciativa empresarial i d'economia social, i per al desenvolupament de les diferents modalitats de formació en alternança.

Àmbit de la informació i l'orientació professionals (C)

Característiques:

Aquest àmbit agrupa el conjunt d'objectius, programes i mesures relacionats amb la promoció i integració sociolaboral de les persones a través de processos d'informació i orientació professional, posant-hi una atenció especial en els grups socials més desfavorits, elaborant itineraris de formació oberts, flexibles i interconnectats, establint circuits per facilitar la informació i l'orientació professionals de les persones i desenvolupant accions de difusió per millorar la valoració social de la Formació Professional.

Programes:

- Programa d'informació professional. Es tracta d'un programa que desenvolupa un procediment per obtenir, processar i enregistrar la informació, alhora que crea un

sistema que integra les dades sobre formació i qualificacions professionals, i que transfereix i dóna publicitat d'aquesta informació als usuaris potencials.

- Programa d'orientació professional. Es tracta d'un programa que desenvolupa procediments d'identificació de capacitats, interessos i qualificacions de les persones per orientar-les professionalment, exercita accions de formació d'orientadors de Formació Professional, coordina els diferents dispositius d'orientació que puguin existir i desenvolupa estratègies per motivar les persones a continuar la qualificació professional al llarg de la seva vida.

Àmbit de la qualitat de la Formació Professional (D)

Característiques:

Aquest àmbit agrupa el conjunt d'accions, programes i mesures associats al desenvolupament de procediments per millorar la qualitat dels processos formatius i la gestió dels centres de formació, establint-hi mecanismes que permetin dur a terme el seguiment i l'avaluació del sistema de Formació Professional, adequant permanentment la formació a l'evolució de les qualificacions, potenciant la formació contínua dels formadors i vinculant la formació amb l'empresa, alhora que s'incorporen nous continguts i metodologies d'aprenentatge.

Programes:

- Programa d'adequació permanent de la Formació Professional als canvis tecnològics, organitzatius i de les necessitats socials. Es tracta d'un programa que desenvolupa un procés d'actualització dels recursos materials i didàctics per a la formació, aplica procediments d'innovació didàctica i metodològica, i incorpora nous continguts a aquesta formació.
- Programa de formació contínua de formadors i gestors de la Formació Professional. Es tracta d'un programa de formació que afecta el col·lectiu de formadors, els equips directius i de coordinació, i els tutors d'empresa.
- Programa de qualitat i millora contínua. Es tracta d'un programa que identifica els factors de qualitat, estableix models de gestió de la qualitat i implementa les accions que milloren aquesta qualitat.
- Programa d'avaluació del sistema de Formació Professional. Es tracta d'un programa que determina els factors clau del sistema de formació i avalua els processos i els resultats obtinguts en el sistema de Formació Professional.

1.6.3. L'Institut Català de Qualificacions Professionals

Aquest és l'òrgan encarregat de definir un sistema de qualificacions i un sistema de Formació Professional de les diferents professions i ocupacions.

La raó de la seva creació és la necessitat de disposar d'un organisme que:

- serveixi com a referent comú per a la Formació Professional inicial, ocupacional i contínua, formalitzant l'aplicació d'equivalències entre aquests sistemes;
- actualitzi el Catàleg de les qualificacions i la Formació Professional; i
- desenvolupi el procés de reconeixement i certificació de la competència adquirida a través de l'experiència professional.

El sistema de qualificacions i Formació Professional és un procés integrat pels diferents sectors de l'activitat econòmica:

- El Catàleg de competències i qualificacions.
- El Catàleg de Formació Professional.
- El procediment de reconeixement i certificació de les competències adquirides per la via de l'experiència professional.
- El procediment de convalidació entre els diferents sistemes de Formació Professional.

Utilitat del sistema de qualificacions i Formació Professional:

- Facilitar la promoció professional de les persones.
- Coordinar les ofertes formatives de Formació Professional inicial, ocupacional i contínua.
- Facilitar l'encaix entre la demanda de mà d'obra qualificada i l'oferta de personal competent

La Direcció Tècnica de l'Institut depèn en termes orgànics de la Direcció General de Formació Professional i comprèn tres àrees:

Àrea de Qualificacions:

- Desenvolupa estudis sobre l'evolució del sector.
- Identifica les competències i les qualificacions professionals dins del sector.
- Actualitza constantment aquestes competències i qualificacions.

Àrea de Formació:

- Elabora i actualitza el Catàleg de Formació Professional.
- Elabora les especificacions per a les competències.

- Analitza i proposa les convalidacions entre sistemes de formació, a més de l'experiència laboral.

Àrea d'Accreditació:

- Defineix i desenvolupa el procediment d'acreditació de la competència.
- Homologa i autoritza els centres per a l'avaluació de la competència.
- Desenvolupa el procediment de reconeixement i certificació de les competències professionals.

Serveis que ofereix l'Institut:

- Informar i difondre el Catàleg de qualificacions, competències i Formació Professional de Catalunya per nivells de qualificació i famílies professionals, desenvolupat per l'organisme mateix.
- Informar i difondre els itineraris formatius que poden seguir les persones a partir de la identificació de les competències adquirides i les expectatives professionals.
- Reconèixer i certificar la formació no formalitzada mitjançant un títol o certificat reconegut i l'aprenentatge de competències adquirides per la via de l'experiència laboral.

2. Aspectes substantius de la Formació Professional

La “Ley de las Cualificaciones y de la Formación Profesional” representa un pas important a l'hora d'establir un sistema integrat de qualificacions i de Formació Professional que s'ha d'emmarcar en la concepció d'aprenentatge permanent al llarg de la vida de la ciutadania en una societat del coneixement, tot i que posa entrebancs per realitzar el desplegament a les Comunitats Autònomes d'un sistema propi de qualificacions professionals. Aquest sistema integrat ha de permetre organitzar i ordenar l'itinerari professional de les persones i capitalitzar les diferents accions formatives. **A més, ha de fer-i possible** el reconeixement de **l'a-pròpia** experiència laboral **mateixa** a fi que **les persones implicades es** puguin adaptar-~~se~~ als canvis socials i econòmics i a les necessitats del món laboral.

El sistema integrat ha de facilitar, **igualmente, també** la transparència de les oportunitats d'ocupació que es generen en un territori i, **ahora-la-vegada**, l'equitat en l'accés a la formació. D'una banda, perquè **fdóna** a conèixer els requisits de qualificació dels diferents llocs de treballs oferts, i, d'una altra **banda**, perquè les persones poden valorar si **satisfareuneixen** els requisits de qualificació i **així poden** saber quina formació els manca per qualificar-se **amb l'objectiu d'per-poder** accedir a un lloc de treball, **de manera que es puguin-i** requalificar-~~se~~ o promocionar en la seva carrera professional. Així mateix, facilita als empresaris la **tasca d'identificació de** les qualificacions i **la definició de** els requisits de formació que corresponen als llocs de treball.

S'ha de reconèixer que el mercat laboral, per **si** mateix, no crea ocupació regulada, ni **tampoc no** resol l'atur ni la precarietat laboral. **Per això, d'aquí que** la Formació Professional **hagi** de contribuir a superar aquesta situació i a assegurar el dret de la ciutadania a la seva qualificació i al reconeixement que comporta. Igualment, l'ordenació i el desenvolupament de les ofertes formatives derivades del sistema integrat de les qualificacions i de Formació Professional han de garantir la igualtat d'oportunitats d'accés i de la qualitat de formació.

Des d'aquesta perspectiva, és important que en cada Comunitat Autònoma, ~~s'~~elaborin i es posin en marxa plans específics i accions concretes per desenvolupar i concretar a cada territori el “Sistema Nacional de Cualificaciones y Formación Profesional” (SNCFP), que permetin **adaptar-la seva adaptació** a les singularitats de cada Comunitat. Per **tant això**, i per fer creïble l'aplicació de la llei esmentada i assegurar l'assoliment dels objectius i del calendari establerts, **resulta imprescindible** **necessària** la participació i l'articulació de les diferents activitats de totes les Comunitats Autònomes en el desenvolupament ~~del SNC~~ **de l'SNCFP, d'acord amb el context i la realitat d-i, al mateix temps, que** cada Comunitat Autònoma. Això s'ha de

reflectir en ~~elabori i desenvolupi, d'acord amb la seva realitat,~~ els seus plans, ~~com per exemple~~ és el cas, ~~per exemple~~, del Pla General de la Formació Professional de Catalunya.

2.1. “Sistema Nacional de Cualificaciones y Formación Profesional” i col·laboració de les Comunitats Autònomes en el desenvolupament del “Catálogo Nacional de las Cualificaciones”

L'~~El~~ SNCFP és l'instrument per a la definició, el desenvolupament, la promoció, l'actualització i la revisió permanent de les qualificacions professionals i la formació associada a l'adquisició de les noves competències professionals a través del “Catálogo Nacional de las Cualificaciones”(CNC). Per aquesta raó, l'elaboració d'un únic catàleg estatal s'ha de fer conjuntament i articuladament amb les Comunitats Autònomes, a fi que ~~s'hi~~ recullin els treballs que, ~~amb aquesta-tal finalitatefecte~~, es realitzen en cada una d'elles. De la mateixa manera, el catàleg esmentat ha de permetre que cada Comunitat Autònoma, en el seu àmbit territorial, pugui efectuar les ampliacions, adequacions i adaptacions corresponents, d'acord amb la realitat econòmica, productiva i social pròpia. A més a més, dins de les Comunitats Autònomes hi ha unitats o organismes administratius que s'han d'utilitzar com a plataformes territorials per ~~actualitzar e-l 'actualització d'aquest~~ catàleg, que poden ser o bé els instituts autonòmics de qualificacions creats en les Comunitats ~~com és el cas de Catalunya, el País Basc, Galícia, les illes Balears, Andalusia i el, País Valencià~~, o les mateixes direccions generals de Formació Professional.

Per actualització s'entén aquelles propostes de noves qualificacions i unitats de competència que s'haurien d'incorporar ~~aen-el~~ CNC i ser reconegudes en tot l'Estat com a elements que l'enriqueixen. Això, ha de comportar que les ~~Comunitats AutònomesCAA~~ participin en la identificació, l'elaboració i l'actualització de les distintes qualificacions activament, i d'una manera conjunta amb els agents socials i econòmics, i que col·laborin en l'establiment d'una mateixa metodologia per ~~duperta~~ a terme les activitats assenyalades. Cal ~~remarcar, doncs, per tant, recalcar~~ que s'han de buscar ~~se~~ sistemes de col·laboració entre els distintes Instituts de Qualificacions Professionals que es creïn en cada Comunitat Autònoma i l'~~l'~~ “Instituto Nacional de las Cualificaciones”.

És important que ~~l'el~~ SNCFP serveixi perquè la Formació Professional inicial, l'~~a~~ ocupacional i la contínua s'integrin en un mateix sistema, però que, al mateix temps, cada un d'aquests tres subsistemes incorpori, en el seu funcionament i organització, aquelles característiques més positives de cada un dels altres ~~a fi deque-els permeti~~ millorar la qualitat de formació que cadascun dels subsistemes aborda. En aquest sentit, per exemple, ~~fóra~~ bo que la Formació Professional inicial incorporés en l'~~a~~ ~~seva~~ organització i el funcionament alguns dels elements de flexibilitat que caracteritzen ~~a~~ la formació ocupacional i contínua, i, ~~a~~ l'inrevés ~~viceversa~~, que

aquestes dues incloguin el seguiment i el control que distingeixen a aquella. D'aquesta manera es pot assegurar la matriculació per mòduls i, alhora, que la formació es pugui realitzar d'una manera intensiva i/o en alternança.

És convenient que els mòduls professionals dels Cicles Formatius es desglossin en subunitats de competència més petites que permetin als treballadors més flexibilitat organitzativa i, per tant, més possibilitats per a l'adquisició de competències. Cal que els blocs de formació tinguin durades distintes, atès que, en molts casos, l'existència de trams llargs de formació per adquirir determinades competències, sobretot en la formació ocupacional i contínua, fa que alguns treballadors o treballadores no puguin participar en les ofertes proposades. Tanmateix, aquesta proposta ha de comportar modificacions legislatives que permetin l'intercanvi formatiu entre els diferents sistemes de Formació Professional.

És fonamental que s'estableixi també un sistema integral d'informació i orientació de Formació Professional i per a l'ocupació entre els serveis existents en l'Educació Secundària i els que s'acordin en l'SNCFP, que òbviament tindran estructures diferents, per assegurar la continuïtat i la unitat en les actuacions que es realitzin. La informació i l'orientació professional i per a l'ocupació han de proporcionar a cada persona la possibilitat d'establir el seu propi itinerari de formació i de qualificació professional.

Per això, és veritablement molt important que es potenciï l'orientació acadèmica i professional en l'Educació Secundària tot incrementant els serveis d'orientació en els centres i en els territoris i dotant-los de recursos personals i tècnics per efectuar aquesta tasca amb eficàcia. En aquest mateix sentit, resulta fonamental també és important disposar d'estructures estables territorials d'informació i orientació de Formació Professional i per a l'ocupació, per als treballadors i treballadores, que els facilitin la inserció o reinserció laboral o l'obtenció de les certificacions o les qualificacions corresponents per a la seva promoció personal i professional. Així, doncs, només el treball conjunt i coordinat dels serveis d'orientació, amb funcions integrades d'aquests, pot garantir que cada persona prengui consciència del seu itinerari professional i sàpiga les activitats formatives que més li convenen a l'hora de qualificar-se per a la seva qualificació.

En aquest context, s'ha de destacar la gravetat que representa Resulta greu la desconexió que hi ha entre la "Ley Orgánica de las Cualificaciones y de la Formación Profesional" amb relació a l'Educació Bàsica i també amb el Batxillerat. Díficilment hi pot haver existir una FP potent i de qualitat sense una formació cultural bàsica de les persones. La LOCE hauria d'aprofundir les estratègies de posar més l'accent en promoció de les capacitats i les competències bàsiques que es puguin transferir als diversos àmbits de la vida (gestionar adequadament el coneixement i les emocions, saber prendre decisions, saber planificar, prendre consciència que cal continuar formant-se, etc.) que condueixen a una formació ciutadana

responsable, ja que estan ~~estretament~~ imbricades ~~estretament~~ en l'exercici laboral. ~~Ara com ara, per contra~~ ~~Ben al contrari~~, la LOCE posa l'accent en l'aprenentatge de continguts excessivament academicistes i conceptuals ~~d'una manera~~ que no ajuda gaire a ~~l'adquirir~~ ~~l'adquisició de~~ les capacitats i les competències bàsiques esmentades.

Des d'aquesta perspectiva, l'aplicació de la LOCE hauria d'introduir, ~~aen l'a~~ ESO i ~~en el~~ ~~B~~ batxillerat, la promoció d'una Formació Professional de base, no especialitzada, ~~en què que comporti que~~ els continguts de les diferents àrees i assignatures tinguin una dimensió pràctica i funcional per a l'alumnat, ~~que i,~~ ~~ahora~~ ~~esdevingui,~~ orientadora en qüestions de la cultura del treball i en camps professionals amplis. ~~D'aquesta manera,~~ ~~perquè~~ l'estudiant ~~podria~~ ~~començari~~ a descobrir les seves preferències i expectatives personals i professionals. ~~Això~~ ~~quest fet~~ s'agreuja per la inexistència d'un currículum optatiu, que en aquests darrers anys ha demostrat ser molt important per abordar temes específics relacionats amb el món del treball: coneixement del món laboral, com buscar feina, etc.

~~A més~~ ~~De la mateixa manera,~~ a la LOCE, ~~s'hi es~~ minimitzen ensenyaments que són fonamentals per a determinats alumnes, com ~~els de~~ música, arts plàstiques, tecnologia, educació física, etc. ~~Això~~ ~~quest fet~~ els dificulta ~~de~~ desenvolupar capacitats i competències bàsiques en àmbits que els generen expectatives positives. ~~Per això és~~ ~~En aquest sentit, és~~ preocupant que l'elecció de cursar alguns dels itineraris descrits en l'ESO els impedeixi tenir accés a àmbits del saber que connecten amb determinades professions. Els Programes d'Iniciació Professional han de facilitar més oportunitats perquè l'alumnat pugui obtenir el Graduat en Educació Secundària i ~~perquè pugui~~ desenvolupar expectatives i interessos professionalitzadors.

Finalment, cal mencionar que l'orientació educativa i professional ha d'estar present en el procés formatiu de tot l'alumnat i no només ~~quant a~~ ~~amb~~ les funcions de selecció i certificació perquè l'alumnat cursi un itinerari o altre, com estableix la LOCE.

2.2. Qualificació i certificació

La qualificació i la certificació de les competències que s'adquireixen a través de la formació i del reconeixement de l'experiència laboral és un dret ~~d~~ ~~que tenen tots~~ els treballadors i les treballadores per millorar les ~~seves~~ oportunitats d'ocupació i incrementar la ~~seva~~ inserció laboral, al mateix temps que afavoreix la cohesió social. ~~L~~ ~~Per això,~~ les polítiques de Formació Professional dels governs han d'assegurar que la pluralitat de qualificacions i certificacions es pugui adquirir mitjançant la Formació Professional formal (Formació Professional inicial, ocupacional i contínua) i el reconeixement de la Formació Professional no formal (l'experiència laboral i altres tipus d'aprenentatge). Per aquesta raó, cada Comunitat Autònoma, tot considerant el referent del "Catálogo Nacional de las Cualificaciones Profesionales", hauria de poder planificar i ordenar ~~la manera~~ com ~~realitzar~~ ~~portar a terme~~ la formació corresponent i el

procés de reconeixement i certificació de la competència adquirida per la via de l'experiència professional.

Des d'aquesta perspectiva, la qualificació i la certificació han de constituir l'eix vertebrador del sistema integral de les qualificacions i la Formació Professional, ja que per què fan referència a les competències professionals que adquireixen les persones en el seu aprenentatge formal i no formal i, per tant, regulen oficialment l'adquisició de les competències esmentades i les diverses maneres d'adquirir-les. En aquest sentit, és bàsic fonamental que les acreditacions i les certificacions siguin expedides per les Administracions competents en cada cas de les Comunitats Autònomes, i que tinguin validesa en tot el territori estatal, a més del reconeixement de la Unió Europea, perquè tenen com a referència el "Catálogo Nacional de las Cualificaciones Profesionales".

2.3. Centres integrats i de referència de Formació Professional

D'acord amb la tipologia de centres de Formació Professional, ens trobarem amb:

- **centres ordinaris**, que poden impartir Formació Professional inicial o ocupacional o contínua;
- **centres integrats**, que imparteixen Formació Professional inicial, ocupacional i contínua;
- **centres de referència**, que s'especialitzen en la innovació i la recerca d'una o més famílies professionals.

La planificació dels **centres integrats** ha de correspondre a les Comunitats Autònomes. Es proposen bàsicament dos models d'estructura i funcionament, que no són excloents; ben al contrari, es poden complementar-se.

Un model consisteix en una xarxa de centres integrats, classificats per àrees o famílies professionals, amb que tinguin un abast i una planificació sectorial i territorial, i ~~com~~ també una incidència sobre en l'organització i en el desenvolupament qualitatiu de la formació inicial, ocupacional i contínua que imparteixen els centres ordinaris del seu territori. Així d'aquesta manera, seria possible que els centres integrats i els ordinaris treballessin conjuntament en l'organització i el desenvolupament de les distintes ofertes formatives de Formació Professional d'un territori. La distribució en el territori dels centres integrats ha de garantir l'equilibri entre l'oferta formativa, les necessitats de formació i qualificació de la població i les demandes de qualificació dels sectors productius: e, per això el centre integrat s'ha de constituir-se en el nucli i la referència de les diferents ofertes formatives de l'FP a en el territori.

El plantejament d'aquest model ha de permetre:

- optimitzar els recursos existents;

- esdevenir un referent per ~~a l'actualització de~~ programes i ~~elaborar la realització~~ d'informes tècnics sobre noves especialitats i qualificacions;
- desenvolupar els processos d'innovació permanent dels programes, recursos i metodologies de Formació Professional i d'avaluació de competències professionals;
- participar en la identificació, avaluació, acreditació i certificació de les competències;
- efectuar accions formatives, tant amb itineraris integrats que incloguin les noves tecnologies, com de formació de formadors;
- constituir-se en referent formatiu del sector productiu en l'àmbit territorial.

Un altre model consisteix a considerar els centres integrats no com a centre únic, sinó com un conjunt de diversos centres que imparteixen Formació Professional d'una mateixa família. La imatge de "campus" o d'entorn integrat ~~seria podria ser~~ la que ~~més~~ s'apropa ~~més~~ a aquesta idea.

En tot cas, ~~en tot cas, el~~ plantejament ~~del aquest~~ segon model ha de facilitar l'autonomia, la flexibilitat i l'agilitat en la programació i el desenvolupament de l'oferta formativa, ~~la qual s'ha d'adaptar i possibilitar l'adaptació i adequació d'aquesta~~ a la realitat i les necessitats de l'entorn ~~socioal i~~ productiu.

Tot i ~~ser que és~~ convenient que ~~a en els~~ centres integrats s'hi imparteixin tots o la majoria de ~~Ceicles F~~ formatius d'una mateixa família professional, com es proposa ~~a en~~ el primer model, quan això no és possible té més sentit que diversos centres configurin un centre integrat. ~~Tanmateix, De tota manera, també~~ hi pot haver algun centre integrat que doni resposta a les necessitats formatives de tot un sector productiu perquè imparteixi ~~Ceicles F~~ formatius de determinades famílies professionals.

~~E~~ Cal ~~assegurar que el~~ centre integrat ~~ha d'esdevenir sigui~~ el referent de l'oferta formativa territorial i ~~cal que hi hagi que existeixi~~ un nombre considerable de centres integrats, sempre que compleixin els criteris de certificació de qualitat establerts per cada Comunitat Autònoma. ~~En la planificació exposada, les~~ ~~A~~ administracions locals han d'~~exercie jugar~~ un paper important ~~respecte a en el~~ desenvolupament de les accions formatives que ~~du porten~~ a terme els centres integrats, especialment en l'oferta formativa per a joves que no han assolit el Graduat en Educació Secundària; o per a persones ~~amb una d'especial~~ dificultat d'inserció ~~especial~~, persones discapacitades, aturats de llarga durada, minories culturals o ètniques, etc.

Els centres integrats de la xarxa pública i de la privada concertada han d'~~inclouree~~ ~~comptar amb~~ la participació dels agents socials i econòmics, a través d'una estructura territorial, sobretot ~~pelen allò~~ que fa ~~referència~~ a la formació ocupacional i la contínua, atès que aquests dos subsistemes de Formació Professional són costejats, en ~~gran~~ ~~manera bona mesura~~, per empresaris i treballadors. Per això, no s'hi ha de descartar ~~pas~~ la constitució de consells, fundacions o patronats participats.

A la fi ~~Finalment~~, cal destacar que el requisit primordial per autoritzar un centre integrat és ~~que disposi de~~ ~~tingui~~ la certificació de qualitat que s'estableixi ~~amb aquesta finalitat tal efecte~~. ~~PA la vegada,~~ per garantir el bon funcionament d'aquests centres, les ~~A~~administracions competents hauran d'adaptar els actuals òrgans de gestió, ~~de~~ participació i ~~de~~ govern, i n'han d'establir de nous perquè hi participin les ~~A~~administracions locals i els agents socials i econòmics.

La planificació i l'ordenació dels **centres de referència**, atenent-hi ~~a~~ les seves funcions d'innovació, investigació i formació a altres centres, han de preveure que en cada Comunitat Autònoma n'hi hagi un nombre suficient que ~~els~~ permeti adaptar-se a les necessitats productives i socials. Així, ~~doncs, nò significa que no~~ ha d'existir un únic centre de referència per a tot l'Estat i per a cada una de les famílies professionals, ~~ja atès~~ que el teixit productiu és complex, plural i variat: ~~I, i atès que~~ la millor manera de garantir el seu suport i eficàcia ~~demana emplaçar-los requereix que estiguin ubicats~~ al més a prop possible del conjunt de centres de Formació Professional que s'han de beneficiar de les seves tasques. ~~É De tota manera,~~ és fonamental que s'estableixin nivells de coordinació i de col·laboració entre els centres de referència de les Comunitats Autònomes. ~~Per això En aquest cas,~~ resulta ~~és~~ important ~~crear que es creï~~ un organisme o estructura a nivell estatal, que efectui la tasca de coordinació i de consens sobre les activitats que ~~realitzenduen a terme~~ els diversos centres de referència.

Els centres de referència han de desenvolupar famílies professionals completes, encara que la flexibilitat i la planificació impliquin que puguin compartir amb altres centres les funcions establertes. Es considera indispensable que també aquests centres comptin amb la participació dels agents socials i econòmics i les ~~A~~administracions corresponents en cada Comunitat Autònoma, la qual cosa pot representar que estiguin gestionats per consorcis, fundacions o patronats.

~~Els centres de referència han de desenvolupar famílies professionals completes, encara que la flexibilitat i la planificació impliquin que determinats centres de referència puguin compartir amb altres centres les funcions establertes. Es considera indispensable que aquests centres comptin amb la participació dels agents socials i econòmics i les administracions corresponents en cada Comunitat Autònoma, la qual cosa pot representar que estiguin gestionats per consorcis, fundacions o patronats.~~

~~L~~~~En tot cas,~~ l'eix vertebrador de la planificació dels centres integrats i dels de referència han de ser preferentment els centres públics. Tot i així, no s'ha de desestimar que determinats centres privats concertats, per la seva qualitat i prestigi, puguin ser-ho.

Per acabar, és convenient que tant els centres integrats com els de referència disposin d'una gran autonomia en l'organització, la participació, la gestió i la contractació. ~~C~~~~De~~

~~la mateixa manera, cal~~ que hi intervinguin, a més del professorat de ~~S~~secundària que imparteix Formació Professional, altres professionals especialitzats en alguns mòduls o matèries de determinades famílies professionals, de la formació ocupacional o de la contínua.

2.4. Mobilitat de les persones en període de formació

La mobilitat per poder-se formar i per treballar és un dret de tots els treballadors i treballadores i incideix d'~~una~~e manera important ~~sobre~~en la millora i qualitat de la formació i l'intercanvi d'experiències. D'aquí es desprèn la necessitat que la Unió Europea, en l'horitzó del 2010, acordi uns aspectes bàsics per ~~constituir~~ueió i l'establir ~~ment~~ del Catàleg Modular de les Qualificacions a nivell europeu i que cada Estat membre tingui les seves especialitats.

Per ~~això s'ha de~~questa raó, ~~cal~~ promoure i facilitar la mobilitat i els lligams entre territoris ~~de~~stre de cadasc-una de les Comunitats Autònomes, entre elles mateixes i amb la Unió Europea, per realitzar estades formatives durant determinats períodes, d'acord amb les circumstàncies i els requeriments de formació necessaris, ~~a fi~~per tal que els treballadors i treballadores incrementin la qualitat de la seva formació.

En aquest sentit, la planificació de la mobilitat ha de tenir present la ubicació dels centres de formació i dels centres de treball corresponents, i la residència de les persones que s'han de formar-se i de les empreses ~~en què~~en treballen. Per això, entre altres qüestions, la Formació Professional formal s'ha d'impartir ~~d'una-se-de~~ manera intensiva o en alternança, ja que el model de formació no ha de tenir necessàriament com a referència temporal tot un curs. La flexibilitat, ~~doncs,~~ ha de ser l'element essencial de la formació i ha de permetre diversitat i varietat de modalitats formatives.

~~Cal reconèixer que l'~~actual model d'organització de la formació inicial no resulta ~~pro~~usuficientment atractiu per als treballadors, si tenim en compte els horaris actuals, la matriculació per cursos complets i l'oferta de places públiques ~~-~~significativament inferior a la demanda. ~~Així, doncs, a~~ més de l'increment de l'oferta de places gratuïtes de l'FP, ~~una~~ bona part dels centres, especialment els integrats, han de tenir horaris i organitzacions temporals de crèdits formatius que ~~facin~~possibilitinle l'assistència dels treballadors i, al mateix temps, garanteixin la matrícula per crèdits i no per cursos. En aquesta línia, s'ha de reconèixer l'exempció de cursar tot o ~~una~~ part d'un crèdit d'un cicle formatiu a qui acrediti que ha adquirit les competències a través de la formació ocupacional, contínua o de l'experiència laboral.

Un aspecte molt important per afavorir aquesta mobilitat de les persones és que les formacions, acreditacions, avaluacions i certificacions de professionalitat que es realitzen en cada Comunitat Autònoma es reconeguin a nivell estatal i europeu, per la qual cosa és imprescindible que hi hagi un sistema de reconeixement entre les

diferents titulacions i acreditacions que s'adquireixen en les Comunitats Autònomes i la Unió Europea a través d'un acord per establir uns criteris i procediments similars de sistemes de qualitat, avaluació i acreditació.

Des d'aquesta mateixa perspectiva, també s'ha de considerar la formació en centres de treball (FCT) com una part bàsica del currículum de l'a-FP inicial, atès que aporta un tipus de formació singular i l'adquisició d'una sèrie de competències que no es poden aconseguir en els centres educatius: contacte i utilització de tecnologies avançades, coneixement de distintes formes d'organització del treball, etc. Convé flexibilitzar les pràctiques en centres de treball perquè l'alumnat pugui conèixer diversos aspectes dels diferents sectors professionals. ~~Aquí rau la Per això, és~~ importància ~~ant~~ d'impulsar que hi hagi empreses associades als centres que puguin planificar i col·laborar conjuntament en l'a-FCT. D'aquesta manera, l'alumnat té la possibilitat d'experimentar diferents processos productius, sobretot en les empreses petites i mitjanes, perquè poden aportar competències transversals i plurals, i en moltes ocasions s'hi donen processos productius més complets que ~~no din~~ les empreses grans.

En l'a-FCT és imprescindible la col·laboració estreta entre el tutor de les pràctiques del centre educatiu i el tutor del centre de treball. ~~Aquesta, la qual~~ ha d'implicar que, d'una banda, el primer, a més de la reducció de les seves hores de docència, pugui efectuar estades formatives en les empreses per realitzar un seguiment i una avaluació més acurats de l'alumnat i, ~~en segon terme d'una altra~~, que les condicions laborals del tutor de l'empresa i ~~la FCT~~ es recullin en la negociació col·lectiva.

~~Igualment, Finalment,~~ cal que les ~~Aa~~administracions corresponents impulsin l'avaluació rigorosa i sistemàtica de ~~la FCT~~ per valorar i decidir quins aspectes caldria retocar per millorar-la i quins ~~altres no cal retocar~~ i ~~quins no~~. Les ~~Aa~~administracions han d'assegurar la igualtat de tot l'alumnat en l'accés a ~~la FCT~~ i la igualtat en la qualitat dels resultats de la formació adquirida pels estudiants; ~~atès que~~ no en totes les situacions actuals s'està produint aquesta igualtat. És ~~bàsic~~ fonamental dotar el "Consejo General de la Formación Profesional" de l'Estat i els Consells de l'a-FP de les Comunitats Autònomes del pressupost i els recursos tècnics per poder dur a terme aquesta avaluació i altres activitats que vulguin impulsar per millorar l'a-FP.

2.5. Implicació dels agents socials i econòmics

La participació dels agents socials i econòmics és ~~fonament~~ fonamental ~~amb vista~~ per al desenvolupament ~~del SNC~~ de l'SNCFP. ~~L, la qual cosa ha de significar que~~ la seva col·laboració no ~~s'ha dees~~ limitar ~~i~~ únicament a aspectes de gestió i consulta, sinó també a temes de planificació de les polítiques formatives a través, entre altres mesures, del reforçament dels consells de la ~~F~~formació ~~P~~rofessional i dels instituts de les qualificacions professionals de les Comunitats Autònomes. Aquesta tasca ha d'~~estaana~~ ~~estretament~~ imbricada i coordinada ~~estretament~~ amb l'impuls de totes les

polítiques actives que ~~s'efectuen a~~ ~~es porten a terme en el~~ territori. Una altra manera de participació en la planificació, la definició i la gestió de les accions formatives de la formació ocupacional i contínua és el contracte-programa entre els agents socials i econòmics i les administracions, tant locals com de la Generalitat. Es tracta d'establir en una zona o ~~en el~~ territori un programa amb uns objectius, unes accions a fer i unes finalitats, i que sigui un element impulsor de descentralització. Per totes aquestes raons, és imprescindible que els agents socials participin en els òrgans i les estructures previstes ~~a en~~ la “Ley Orgánica de las Cualificaciones y de la Formación Profesional” i els que es puguin crear per al desenvolupament ~~del SNC de l'SNCFP~~.

Des d'aquesta perspectiva, la planificació, els objectius i el desenvolupament de la formació ocupacional i contínua han de formar part de la negociació col·lectiva per tractar, entre altres aspectes, de:

- el disseny i el desenvolupament de les accions formatives;
- la prioritització dels col·lectius que accedeixin a la formació bonificada;
- la participació en els criteris i la selecció en la formació i els permisos individuals de formació;
- els criteris d'execució de la formació (dintre o fora de la jornada laboral);
- els permisos per realitzar exàmens o altres proves, etc.

2.6. Finançament i recursos de la Formació Professional

El desenvolupament de la normativa bàsica estatal ha d'anar acompanyat d'una llei de finançament a través dels pressupostos de l'Estat si es vol assegurar que la seva aplicació s'efectui amb qualitat i amb bones condicions organitzatives i de funcionament. En cas contrari, no es podran portar a terme els objectius i les activitats que es proposen, especialment a l'~~a~~-FP, ja que no és possible que les Comunitats Autònomes assumeixin ~~elles~~ soles les despeses que comporta l'increment de recursos i inversions extraordinàries per al desenvolupament de ~~tot~~les dues lleis.

Per tant, s'haurien de revisar les aportacions del Govern de l'Estat per a la formació ocupacional i contínua, perquè encara estan lluny de les dels països desenvolupats de la Unió Europea. També cal examinar la distribució que es fa de les quotes per formació que aporten les empreses i els treballadors. Seria convenient modificar els percentatges actuals d'acord amb la situació i l'evolució de l'ocupació amb l'objectiu d'atendre adequadament les necessitats de formació dels treballadors i treballadores.

A més, s'ha de garantir que aquells que no estan cotitzant quotes per formació la rebin també a través dels pressupostos generals de l'Estat.

~~Per fi~~**Finalment**, convé que les empreses inverteixin més en la formació contínua dels treballadors, ~~de manera~~~~tot~~~~considerant~~ que aquest increment d'inversió no representi un gravamen desmesurat per a les ~~pròpies~~ empreses ~~mateixes~~ i amb els consegüents beneficis fiscals.

3. Conclusions i propostes de millora

1. El sistema educatiu ha d'assegurar una formació cultural bàsica potent que permeti a les persones exercir la seva ciutadania d'una manera crítica i creativa, i que possibiliti que puguin cursar una Formació Professional de qualitat i amb possibilitats d'èxit. ~~S'ha de Per això, és important~~ garantir unitat, imbricació i continuïtat entre l'educació ~~obligatòria~~, la ~~no obligatòria~~ i la ~~F~~formació ~~P~~rofessional en totes les seves modalitats. ~~CAixí, doncs, cal, doncs,~~ que hi hagi ~~prou~~la flexibilitat ~~suficient~~ perquè l'alumnat ~~pugui~~ pugui canviar ~~ar~~d'opció formativa i se li faciliti la continuïtat dels itineraris educatius que estiguin més d'acord amb les seves capacitats i expectatives. Des d'aquesta perspectiva, es proposen alguns elements de millora:
 - Promou ~~recrear~~, fonamentalment, l'aprenentatge de capacitats transversals i transferibles als diferents àmbits de la vida de les persones i, ~~entre ells,~~ les competències que es ~~necessiten~~ requereixen per al desenvolupament harmònic personal i per al món del treball. Per això, els currículums no ~~s'han de basar-se~~ només en elements academicistes.
 - Tot l'alumnat ha de ~~disposar~~ ~~detenir~~ la possibilitat de desenvolupar i transferir les capacitats i les competències bàsiques als àmbits dels sabers culturals, atès que molts d'aquests tenen una interrelació estreta amb les seves expectatives personals i professionals. Per aquesta raó, és imprescindible que hi hagi un major equilibri entre les diverses àrees curriculars en cada nivell educatiu.
 - Tots els continguts han de tenir una dimensió pràctica, funcional i d'orientació ~~que faci~~ possibilitats tant les expectatives acadèmiques com les professionals.
2. Les Comunitats Autònomes poden establir plans i accions propis per desenvolupar el "Sistema Nacional de las Cualificaciones y de la Formación Profesional". ~~É~~En ~~aquest sentit,~~ és fonamental que el "Catálogo Nacional de las Cualificaciones" s'elabori i s'actualitzi ~~mitjançant~~ ~~través de~~ les aportacions que efectuïn els diversos instituts autonòmics de les qualificacions, l'"Instituto Nacional de las Cualificaciones", i els agents socials i econòmics corresponents.

Així, la Comunitat Autònoma pot ampliar i adaptar el CNC a les especificitats del teixit productiu i industrial propi i ~~ade~~ la seva realitat social i laboral, de manera que les aportacions realitzades per cada institut autonòmic s'incorporin al catàleg. Això ha de permetre recon ~~èixer~~ ~~ement de~~ les acreditacions, titulacions i certificats de professionalitat expedits per cada Comunitat Autònoma en tot l'àmbit estatal i la mobilitat dels treballadors i treballadores en tot l'Estat i en la Unió Europea.

És important que les unitats de competència que contenen els mòduls professionals dels **C**icles **F**ormatius puguin desglossar-se en subunitats més petites per flexibilitzar i afavorir la formació dels treballadors i treballadores; ~~atès que~~ això permetria organitzar-la en trams de ~~períodes temporal~~**temps** més curts.

3. ~~S'ha d'És necessari~~ establir un sistema integrat d'informació i orientació professional i per a l'ocupació que confereixi unitat i continuïtat als sistemes d'orientació que hi ha en l'~~educació o~~bligatòria i ~~no o~~bligatòria i el que s'estableixi en el marc ~~del SNC~~de l'**SNC**FP. ~~Es remarca que~~ els serveis d'orientació educativa i psicopedagògica han d'~~emfasitzar~~ ~~posar més l'accent en~~ l'orientació acadèmica i professional.
4. És important **crear la creació d'**una xarxa de centres integrats per àrees i famílies professionals en cada Comunitat Autònoma que permeti que tots els centres que imparteixen Formació Professional treballin conjuntament. A ~~més,ixí mateix, és important que~~ s'ha d'**impulsari** la idea de "campus" en els centres integrats i que no s'identifiqui necessàriament centre integrat amb un edifici o institut.

Aquests centres integrats han de ser competència de cada Comunitat Autònoma i han de constituir l'eix bàsic i de referència de la Formació Professional i ~~de~~ les qualificacions. Per ~~això a~~**questa raó**, aquests centres han de tenir molta flexibilitat en les seves formes de gestió i participació, com també capacitat de contractació. ~~Tot plegat garantiria, que garanteixi~~ que la formació ~~la sigui~~ **imparteixida per** professorat de **S**ecundària en qualsevol dels tres subsistemes de Formació Professional, i ~~per~~ especialistes en algunes de les famílies professionals que s'hi ~~ensenyi~~**imparteixen**.

Els centres integrats han de tenir bàsicament les mateixes funcions, organització i nivell de control, com també una certificació contrastada i rigorosa de qualitat. ~~Alhora mateix temps~~, en la formació ocupacional i contínua, aquests centres han de comptar amb la participació dels agents socials i econòmics i les **A**administracions corresponents del territori, especialment les **A**administracions locals. Per~~què portar a terme~~ aquesta idea **crystal·litzi** pot ser convenient crear fundacions, patronats o consells i establir plans directors per planificar la Formació Professional en un territori.

5. La planificació dels centres de referència ha de permetre que les Comunitats Autònomes puguin disposar de diversos centres d'aquesta modalitat, sempre que el desenvolupament productiu i empresarial ~~així ho deman~~**requereixi** i la Comunitat Autònoma ho decideixi. ~~Per tant, Això significa que~~ s'ha de defugir que hi hagi un únic centre de referència per a cada família professional i per a tot l'Estat, ~~ja atès~~ que es limitarien considerablement les funcions encomanades i també es ressentiria el desenvolupament productiu, econòmic i social de cada Comunitat

Autònoma i territori. ~~Amb tot~~~~De tota manera~~, s'ha de crear-se una estructura estatal estable que permeti el treball conjunt en xarxa entre els diversos centres de referència de cada família professional ~~de existents en~~ les Comunitats Autònomes.

6. Per afavorir la mobilitat dels treballadors i les treballadores, ~~cal que~~ les diferents acreditacions de professionalitat que es realitzin en cada Comunitat Autònoma s'han de reconèixer a nivell estatal i europeu. Hi hauria d'haver acords per establir criteris i procediments similars de sistemes de qualitat i d'acreditació de la competència.

7. El desenvolupament de la normativa bàsica estatal ha d'anar acompanyat de les ~~corresponents~~ lleis de finançament **corresponents**, perquè es puguin assolir els objectius que pretenen amb la qualitat necessària. ~~Això que esta proposta ha de implicar~~ **portar** un increment considerable de les aportacions econòmiques per part del Govern de l'Estat, que siguin equiparables a la mitjana dels països europeus més avançats, per poder dur a terme la formació ocupacional i contínua. ~~Alhora mateix temps~~, cada Comunitat Autònoma pot modificar la distribució dels percentatges de les quotes dedicades a formació ocupacional i contínua, d'acord amb l'evolució de l'ocupació, perquè tots els treballadors rebin la formació que ~~necessiten~~ **requereixin**. ~~Igualment de la mateixa manera~~, les empreses han d'augmentar els seus pressupostos en la formació contínua amb els ~~consegüents~~ **consegüents** beneficis fiscals **consegüents**.
8. Caldria establir estratègies per millorar la percepció social de la Formació Professional i donar-li més prestigi i reconeixement, tant a les Comunitats Autònomes com en el conjunt de l'Estat. No es tracta només de realitzar campanyes publicitàries, sinó que, mitjançant altres fòrums, es pugui transmetre la importància i el significat de la **F**formació **P**rofessional en una societat competitiva i amb canvis constants, a fi de reduir d'una vegada la concepció negativa que encara es detecta en alguns àmbits.

Barcelona, 29 de març del 2004

Segona part

Formació Professional i Ocupació: Cap a un espai comú

Conclusions de les XV Jornades de Consells Escolars
de Comunitats Autònomes i de l'Estat.
Suggeriments i propostes de millora

Índex

Introducció	55
1. Cap a un sistema integrat	59
1.1. La integració i la coordinació de la Formació Professional	59
1.2. La cooperació i participació de les Comunitats Autònomes	63
1.3. Vinculació dels agents socials al sistema de Formació Professional	64
1.4. L'ajust entre formació i ocupació	65
1.5. Homologació i reconeixement de títols	66
1.6. Posada en marxa d'una xarxa de centres integrats de FP	67
1.7. Els plans regionals de Formació Professional	71
1.8. Els programes europeus	71
1.9. Aprenentatge permanent.....	71
2. El model de Formació Professional inicial / reglada	72
2.1. Una formació bàsica de qualitat	72
2.2. La planificació de l'oferta de Formació Professional específica	73
2.3. Adaptació dels currículums.....	75
2.4. Ofertes per afavorir l'aprenentatge permanent de persones adultes.....	75
2.5. Foment d'estratègies d'aproximació entre l'àmbit formatiu i l'empresa (FCT)....	76
2.6. Convalidació de mòduls formatius amb crèdits d'estudis universitaris	78
2.7. L'ensenyament a distància com a modalitat formativa.....	78
2.8. Programes de Garantia Social.....	79
3. El model de Formació Professional ocupacional.....	80
3.1. Foment de la FP ocupacional amb compromís de contractació.....	81
3.2. De millora i/o actualització en els certificats de professionalitat	81
3.3. La Formació Professional ocupacional al medi rural.....	82
4. El model de Formació Professional contínua	83
5. Informació i orientació professionals	85
5.1. Informació i assessorament sobre les diverses ofertes de formació i els itineraris formatius possibles.....	85
5.2. Organització de la Informació i l'Orientació Professionals.....	86
5.3. Fomentar l'elecció de formacions determinades, per no ser vocacionals o per restriccions per motiu de gènere	87
6. Millora de la qualitat de la Formació Professional	88
6.1. Actuacions respecte a la millora de la qualitat de la FP	88
6.2. Actuacions referents a la implantació d'un model de qualitat i avaluació de les competències professionals	93
7. Actuacions referents a la compensació de desigualtats	94

Introducció

Des de la seva creació, els Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, òrgans de consulta de les Administracions educatives i de participació de tots els sectors implicats en la programació de l'ensenyament en els nivells previs als estudis universitaris, sempre s'han distingit per la seva vocació de servei a la comunitat educativa i pel seu desig de fomentar entre ells la comunicació, la reflexió i el diàleg. Fruit d'aquests dos afanys és la rica empremta de les catorze Jornades que s'han celebrat fins avui, i que han representat altres tantes oportunitats per fer arribar a la comunitat escolar i a la societat en general un conjunt de valuoses aportacions sobre temes tan medul·lars del nostre sistema educatiu com són, entre d'altres, la convivència, els educadors, l'educació en valors i la immigració.

En aquesta mateixa línia de servei i d'intentar oferir, després d'un intens període d'estudi, un conjunt de propostes de millora entorn de qüestions de rellevant interès educatiu, els Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, reunits a Salamanca en la primavera del 2003, van decidir per unanimitat dedicar la seva quinzena trobada, prevista per al 2004, a reflexionar sobre la situació de la Formació Professional a Espanya i la seva adequació als requeriments que dimanen d'un mercat laboral cada vegada més sotmès a vertiginoses transformacions, i va designar el Consell Escolar de la Comunitat de Madrid com a organitzador d'aquestes Jornades.

La pertinència del tema escollit s'explica perquè, inqüestionablement, les relacions entre els sistemes productius i els sistemes educatius s'entenen en el nucli de les preocupacions socials i pel convenciment unànime que l'expansió de l'ensenyament contribuirà en gran manera al creixement econòmic i a la igualtat d'oportunitats, tot afavorint així majors cotes de benestar i de cohesió social. O, dit altrament, que l'ensenyament, i molt en particular la Formació Professional, és una inversió de primer ordre pel benefici que aporta als individus i a la societat. Com a conseqüència d'això, és de tot punt raonable la preocupació per aconseguir no només una adequació més equilibrada i encertada entre les demandes del mercat laboral, cada cop més subjecte a canvis accelerats, i l'oferta de Formació Professional que es facilita des del sistema educatiu, sinó també -i sobretot-, per reeixir en una cada vegada més fluida sintonia i interacció entre els dos sistemes que faciliti i garanteixi l'accés a la formació i a la qualificació que actualment es necessiten.

Pel que fa al marc normatiu en què s'enquadra la Formació Professional, cal apuntar que la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu

(LOGSE), posa en marxa una nova concepció de la Formació Professional i estableix a l'article 30 que els ensenyaments de Formació Professional, de base i específica (Formació Professional reglada), són ensenyaments que capaciten per al desenvolupament qualificat de les diferents professions. Però també es consideren compreses entre els ensenyaments de Formació Professional aquelles accions formatives dirigides a la formació per a l'ocupació, a la formació contínua de treballadors en empreses, a la inserció i reinserció laboral, és a dir, les que conformen la Formació Professional contínua i ocupacional (Formació Professional no reglada). Per una altra part, la Llei de les qualificacions i de la Formació Professional configura un sistema integrat de les diferents ofertes de Formació Professional (reglada, contínua i ocupacional) mitjançant la creació d'un Sistema Nacional de Qualificacions que doti d'unitat, coherència i eficàcia la planificació, l'ordenació i l'administració d'aquesta realitat, amb la finalitat de facilitar la integració de les distintes ofertes de Formació Professional i homologar les diverses formes de certificació i acreditació de les competències i qualificacions. Si bé la Llei Orgànica 10/2002, de qualitat en l'educació, manté la vigent ordenació general de la Formació Professional específica, modifica la configuració de la Formació Professional de base impartida pel sistema educatiu, les condicions d'obtenció dels títols que donen accés a la Formació Professional específica (Graduat en Educació Secundària i Batxillerat) i l'acreditació dels requisits d'accés als Cicles Formatius –tant de grau mitjà com de grau superior–, com a conseqüència de l'establiment dels itineraris i dels Programes d'Iniciació Professional en l'etapa d'Educació Secundària Obligatoria i de la Prova General de Batxillerat com a requisit d'obtenció del títol de batxiller.

A l'Espanya de les autonomies, amb la transferència de competències, les Comunitats Autònomes són protagonistes rellevants en la producció legislativa quant a la Formació Professional reglada. Les actuacions en aquesta matèria mostren diferències apreciables d'unes comunitats a altres, les quals s'expliquen per la diversitat en el sistema productiu i en la realitat educativa, com també per la relació entre els dos àmbits. Hi ha autonomies que s'han dotat d'estructures concretes per a la Formació Professional en la seva Administració educativa, com ara una Viceconselleria específica o una Direcció General, en alguns casos també específica i en altres amb alguna responsabilitat afegida. Són nombroses les comunitats que posseeixen un Institut de Qualificacions propi, si bé el grau de desenvolupament és dispar, i pràcticament la totalitat de les comunitats tenen un Pla Regional de Formació Professional i un Consell Regional de Formació Professional, òrgan consultiu de gran importància, perquè és el pilar sobre el qual pivoten les línies mestres que han de regir tot allò relacionat amb formació i ocupació en les diferents comunitats. Amb referència als centres integrats, el País Basc és pioner ja que ha apostat fortament per aquesta modalitat de centres, i són diverses les comunitats que han posat en marxa algun d'aquests centres, a l'igual dels Plans de Qualitat sota la forma uns d'ISO 9000 i altres d'EFQM. El cert és que totes les comunitats autònomes, d'acord amb les seves peculiaritats, estan prenent iniciatives per donar un gran impuls a la Formació Professional: revisió de currículums dels títols, foment de convenis per impulsar la

Formació en Centres de Treball (FCT), creació d'Observatoris d'Ocupació, correspondència entre títols de Cicles Formatius de grau superior i diplomatures universitàries, etc., com també la participació en projectes experimentals per a l'avaluació, el reconeixement i l'acreditació de les competències adquirides a través de l'experiència laboral o vies no formals i informals d'aprenentatge.

En paral·lel a tots aquests esforços del conjunt de les Comunitats Autònomes i de l'Estat espanyol per situar la Formació Professional en el nivell de qualitat i d'eficàcia que ha d'ocupar a tots els àmbits, les polítiques europees aposten per aquest mateix objectiu i, així, en la Cimera de Lisboa del 2000 es declarà l'educació i la formació com un dels àmbits prioritaris clau, i s'acordà com a objectiu per al 2010 "convertir-se en l'economia basada en el coneixement més competitiva i dinàmica del món, capaç de créixer econòmicament d'una manera sostenible amb més i millors llocs de treball i amb major cohesió social". En la mateixa línia, el Consell d'Estocolm del 2001 proclamà la seva determinació de millorar la qualitat i l'eficàcia dels sistemes d'Educació i Formació, facilitant l'accés de tots a la formació. I, en el Consell Europeu de Barcelona de 2002, es destacà el paper essencial que desenvolupa l'Educació i la Formació a l'hora de millorar el nivell de qualificació dels europeus. Totes aquestes iniciatives comencen a generar resultats en els àmbits de la mobilitat, l'aprenentatge permanent, la Formació Professional, l'avaluació de la qualitat, la cooperació internacional i, molt en concret després de la declaració de Copenhaguen, en el reconeixement de les competències professionals i la integració de la Formació Professional.

En aquest espai autonòmic, estatal i europeu, la Formació Professional, recolzada en aquesta normativa i impulsada per acords i suports entre la comunitat educativa, els agents socials i les Administracions dels diferents àmbits territorials, ha de trobar vies de desenvolupament per arribar a tothom i garantir la formació i capacitació dels ciutadans al llarg de la vida. Ara, quan la Llei de les qualificacions i de la Formació Professional es troba en ple procés de desenvolupament (per exemple, Reial decret 1128/2003, de 5 de setembre, que regula el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals), els consells escolars, com a òrgans de consulta i participació democràtica de la comunitat educativa, tenen una ocasió esplèndida per fer arribar les seves propostes i els seus suggeriments a la societat en general i a les Administracions competents a fi que aquest desenvolupament normatiu tingui el suport majoritari dels sectors implicats i, en definitiva, resulti al màxim d'encertat possible.

I aquest és precisament el sentit que s'ha volgut imprimir a la propera trobada de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Acceptada la responsabilitat de la seva organització, es va celebrar a Madrid una reunió de presidents a la tardor del 2003 amb la finalitat d'establir de comú acord el títol de les XV Jornades, que va definir-se així: "La Formació Professional i l'Ocupació: cap a un espai comú". Així mateix, es va acordar el sistema de treball i el disseny d'aquest esdeveniment a partir de la proposta presentada pel president del Consell Escolar de la Comunitat de

Madrid. També es va concertar un guió orientatiu perquè cada Consell Escolar pogués reflectir adequadament l'estat de la Formació Professional en el seu àmbit educatiu, l'apartat final del qual es titula "Conclusions i Propostes de millora".

Un cop elaborats els documents esmentats i rebuts en el Consell Escolar de la Comunitat de Madrid, l'equip tècnic va presentar un esborrany de document-síntesi que, una vegada revisat per cada consell escolar, va servir de base per dur a terme la reflexió conjunta i el debat posterior en diferents sessions de les XV Jornades. S'hi van formular nombroses esmenes que incorporaren, eliminaren, matisaren, retocaren o integraren diversos aspectes del document mencionat i, després dels intensos debats, es va donar el vistiplau a aquest document, que té el consens unànim de tots els Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat.

A més, cal valorar com cal l'existència de dos documents més generats a partir del guió de treball acordat i que ofereixen, d'una banda, les dades sobre la situació de la Formació Professional en les diferents comunitats autònomes de l'Estat espanyol (document A) i, d'una altra banda, les experiències o els projectes (document B) que cada consell escolar va presentar a les XV Jornades com a exponent i reflex de la Formació Professional en el seu àmbit territorial concret, ja sigui per la seva qualitat, originalitat, especificitat o bé pel seu interès. Aquests dos documents són d'una importància enorme perquè permeten comprendre millor el tenor i l'abast de les Propostes de Millora que constitueixen el document, atès que aquestes neixen de l'anàlisi de l'estat real de la Formació Professional en cada Comunitat Autònoma.

En uns documents i en els altres, hi cobren un relleu especial aquelles qüestions que els Consells Escolars consideren més urgents en el marc autonòmic, estatal i europeu. Així, tots insisteixen que el model actual de la Formació Professional peca de descoordinació i s'hi demanden mesures per a la integració dels tres sistemes i de les polítiques d'educació i ocupació. Si es vol reeixir en la consecució d'un veritable pla integrat cal, a més, aconseguir la màxima coordinació i permeabilitat entre les distintes modalitats o vies d'adquisició de formació i qualificació, crear una xarxa integrada d'informació i orientació professional i posar en servei en cada Comunitat Autònoma un dispositiu de reconeixement, avaluació i certificació de les competències dels treballadors.

Així mateix, afloren reiteradament les demandes de participació i cooperació de les comunitats autònomes, dels agents socials i de l'Administració local a l'hora de dissenyar polítiques de formació per a l'ocupació, com també la necessitat d'entesa entre les diferents Administracions. Es comparteix, igualment, la preocupació pels desajustos que es produeixen entre oferta educativa i demandes de treball i per la imprescindible coordinació entre els empresaris i els responsables de formació.

Així, doncs, si els documents A, tramesos a aquest Consell Escolar de la Comunitat de Madrid, com a organitzador de les XV Jornades, ofereixen una imatge fidel i real de

la situació de la Formació Professional en cada Comunitat Autònoma (alumnat en els cicles, grau de desenvolupament dels seus respectius plans de Formació Professional, etc.) i permeten conèixer els esforços i les expectatives que la Formació Professional comporta, una vegada consensuat per tots els Consells Escolars de les Comunitats Autònomes i de l'Estat aquest document de propostes, cal esperar que sigui acollit com un valuós instrument d'informació i de consulta per a la comunitat educativa i per als qui, en els seus àmbits competencials respectius, hagin de desenvolupar la Llei de les qualificacions i de la Formació Professional i adoptar mesures perquè aquests ensenyaments adquireixin el nivell de qualitat i eficàcia desitjats.

1. Cap a un sistema integrat

1.1. La integració i la coordinació de la Formació Professional

Els tres subsistemes de la Formació Professional (Formació Professional reglada, formació ocupacional i formació contínua) constitueixen una oferta àmplia de formació, encara que és evident la descoordinació que manifesten (normativa, gestió, finançament i control). Sobre ells convergeixen, d'una banda, les competències normatives de l'Administració laboral i, per un altra banda, de la Administració General de l'Estat (regulació bàsica i planificació) i de les Comunitats Autònomes, que, després d'un procés de traspàs de serveis i funcions, n'han assumit la gestió. Així mateix, els agents socials disposen d'una àmplia participació consultiva en tots ells, arribant a nivells de gestió en la formació contínua. Cadascun d'ells s'ha desenvolupat d'una manera paral·lela i amb escassa coordinació entre ells, la qual cosa ha provocat un funcionament fragmentat i descoordinat. Així:

- Les Administracions públiques, tant en Formació Professional reglada com en Formació Professional ocupacional, han realitzat les seves programacions i han promogut els seus centres sense coordinar els seus respectius instruments.
- Malgrat els avenços que s'han realitzat als últims anys, la coordinació entre la Formació Professional específica (FPE) i la Formació Professional ocupacional (FPO) amb el món productiu i empresarial continua sent escassa: L'FPO, dotada de grans recursos econòmics, s'ha desenvolupat d'una manera desordenada i improvisada i amb una escassa vinculació a les empreses; i, en el cas de l'FPE, aquesta col·laboració es limita al desenvolupament del programa de FCT. Aquest desconeixement mutu està influïnt negativament en el reconeixement de títols i qualificacions per part del món empresarial.
- La Formació Professional contínua (FPC), gestionada per empresaris i sindicats, es desenvolupa independentment.

En conclusió, es pot afirmar que amb prou feines hi ha una certa coordinació formal i institucional entre l'FPE i l'FPO a través del Consell General de FP, ja que l'FPC disposa dels seus propis òrgans de seguiment, cosa que, afegida al diferent grau d'implicació dels agents socials, la seva impartició en centres de diversa índole i per professionals amb diferent qualificació, la inexistència o inadequació del sistema d'avaluació i control del procés formatiu, la inexistència d'un catàleg comú de qualificacions que prevegi uns requisits comuns de les diverses ofertes formatives, amb independència del col·lectiu a què s'adrexi, etc., ha menat a la inexistència de plans coordinats que incorporin les diverses ofertes de Formació Professional (ja sigui les que realitzen els tres subsistemes, com les altres iniciatives de diferents Administracions públiques, autonòmiques o locals, empreses, institucions, associacions, etc.). Tot plegat, genera una sensació de dispersió, i fins i tot de duplicitat i dependència de recursos, que no és justificable ni socialment ni econòmicament.

Atesa aquesta situació, la Llei Orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les qualificacions i de la Formació Professional, es proposa l'ordenació d'un sistema integral de Formació Professional, qualificacions i acreditació, que respongui a les demandes socials i econòmiques, que integri les diverses modalitats formatives (reglada, ocupacional i contínua), que adequi les ofertes de formació a les necessitats del mercat de treball, facilitant-hi la inserció laboral i l'adaptació contínua dels treballadors a les canviants circumstàncies del mercat de treball, i que afavoreixi la mobilitat dels alumnes i treballadors dins de la Comunitat Europea.

Aquesta Llei aborda la definició d'un Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional, encarregat de promoure i desenvolupar la integració de les diferents ofertes de Formació Professional, constituït pels instruments i accions següents:

- El Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, aplicable a tot el territori nacional, que s'articularà en el Catàleg Modular de Formació Professional i que estarà constituït per les qualificacions identificades en el sistema productiu i la formació associada a aquestes.
- El reconeixement, avaluació, acreditació i registre de les qualificacions professionals, amb validesa en tot el territori nacional i amb els efectes que li corresponguin d'acord amb la normativa de la Unió Europea.
- La informació i orientació en matèria de Formació Professional i ocupació.
- L'avaluació i millora de la qualitat del Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional.

La Formació Professional específica s'ha de tractar amb la importància i amb el rigor que es mereix. Per això, es considera que el mateix debat i la recerca de consens que es reclamen per a altres lleis educatives, haurien d'aplicar-se al desenvolupament d'aquesta Llei de les qualificacions i de la Formació Professional. Per aquest motiu, se

suggereix que es realitzi un estudi rigorós i una avaluació que permeti adoptar les mesures necessàries per assolir un correcte desenvolupament de la Llei esmentada.

Per aquest seguit de raons, resulta urgent desenvolupar la normativa necessària i adoptar les mesures que permetin ordenar la situació existent per donar resposta a les necessitats reals de qualificació i requalificació professional, com també de certificació, avui seriosament dificultades per una situació en la qual tant les acreditacions com el finançament de cada subsistema segueixen camins diferents. Com a conseqüència de les exigències que deriven de la Llei Orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les qualificacions i de la Formació Professional, i del seu imperatiu de configurar un sistema integral de Formació Professional, qualificacions i acreditació, es demanda una ràpida política d'ordenació i coordinació entre els subsistemes de formació i la posada en marxa d'un sistema integrat d'orientació professional. O el que és la mateixa cosa, es demana una estructura en xarxa que coordini les polítiques d'educació i ocupació, que garanteixi i gestioni els recursos humans necessaris, que estableixi mesures concretes per millorar la relació entre els centres i el sistema productiu, i que propiciï la vertebració i la coordinació de les distintes ofertes de Formació Professional.

Per això es proposen les mesures següents:

1.1.1. Mesures quant a les Qualificacions Professionals

- L'impuls per a la finalització del Catàleg Nacional de les Qualificacions, mitjançant la constitució de grups de treball per a cada un dels sectors productius en què hauran d'intervenir experts de les organitzacions empresarials i sindicals, a més de representants de les Comunitats Autònomes i dels agents socials i econòmics més representatius, que identifiqui les necessitats de qualificacions reals dels sistemes productius i del mercat laboral i que sigui revisat i actualitzat permanentment. En aquest sentit, és fonamental que el Catàleg Nacional de les Qualificacions s'elabori i s'actualitzi a través de les aportacions que efectuïn els diferents Instituts Autònoms de les Qualificacions, l'Institut Nacional de les Qualificacions i els agents socials i econòmics corresponents.
- Aquest Catàleg s'ha d'entendre com un catàleg obert a futures modificacions que neixin d'una avaluació contínua de la realitat, que permeti ordenar el panorama actual, tot identificant les necessitats de qualificacions reals del sistema productiu i del mercat laboral. A més, s'hauria de desenvolupar amb una major participació de les Comunitats Autònomes, i potenciar la seva vinculació a l'empresa tot cercant una convergència a nivell europeu. Cal dotar les Comunitats Autònomes de capacitat per proposar la incorporació de noves qualificacions en el CNCP i corresponsabilitzar-les en la definició i la gestió de l'SNCP, tenint-hi en compte les especificitats del seu propi teixit productiu i industrial i de la seva realitat social i laboral, de manera que les aportacions realitzades per cada Institut s'incorporin al

Catàleg Nacional sempre que sigui procedent. Això ha de possibilitar el reconeixement de les acreditacions, les titulacions i els certificats professionals expedits per cada Comunitat Autònoma en tot l'àmbit estatal i la mobilitat dels treballadors i treballadores a tot l'Estat i en la Unió Europea.

- L'elaboració del Catàleg Modular de Formació associada a les Qualificacions, identificades en Unitats de Competència, que permeti integrar les distintes ofertes formatives i garantir la qualitat dels continguts que s'imparteixen en cadascuna d'elles. Les esmentades unitats de competència haurien de poder desglossar-se en subunitats més petites per facilitar i afavorir la formació intensiva i/o en alternança amb la jornada laboral.
- La unificació dels continguts formatius que hauria d'implicar el nou Catàleg Nacional de Qualificacions ha de conduir a la integració dels tres subsistemes de Formació Professional, amb les particularitats pròpies de cadascun d'ells en funció dels col·lectius a què la formació s'adreça, possibilitar la convalidació i l'homologació de les competències adquirides per diferents vies de formació, i la coordinació de l'oferta formativa en centres integrats de FP i específics per rendibilitzar els recursos humans i materials disponibles.
- La definició dels mecanismes d'avaluació i acreditació de les qualificacions i els organismes responsables del seu disseny i execució i la regulació del sistema de correspondències, convalidacions i equivalències entre els tres subsistemes de Formació Professional mitjançant un Sistema de Reconeixement, Avaluació i Certificació de la competència professional ben adquirida mitjançant formació reglada en qualsevol de les seves modalitats o per l'acreditació de l'experiència laboral o per processos de formació informals, oficial i reconegut a tot l'Estat i amb validesa al mercat laboral. L'acreditació de les qualificacions tindrà efectes acadèmics sempre que s'integri i se subordini als plans d'estudi de la Formació Professional reglada impartida en els centres educatius.

Per a l'execució d'aquestes propostes i el desenvolupament del Sistema Nacional de Qualificacions, l'objectiu final de les quals és la integració i la coordinació del sistema de Formació Professional, cal un òrgan únic, amb el rang administratiu que per les seves funcions li correspongui, el qual aglutini les competències ara disperses en diverses direccions generals d'àmbit estatal, i que s'encarregui de determinar la política de qualificacions a nivell estatal en connexió amb la política de desenvolupament econòmic i social i l'ocupació, de promoure l'establiment del Sistema Nacional de Qualificacions Professionals, de garantir l'avaluació del conjunt del sistema i de promoure la I+D+i sobre les Qualificacions i la Formació Professional.

1.1.2. Mesures a nivell autonòmic

- Els tres subsistemes han de ser analitzats, planificats, coordinats i avaluats en un òrgan en el qual participin les Administracions competents, perquè d'aquesta manera n'emanin les directrius i els objectius que complementin la Formació Professional en el seu conjunt.
- Es proposa que la representació de la Comunitat Autònoma en el Consell General de la Formació Professional sigui assumida conjuntament per les Administracions laborals i per les Administracions educatives.
- Atesa la important funció que els Instituts Autonòmics de les Qualificacions Professionals poden tenir en l'àmbit de les Comunitats Autònomes, es recomana la seva creació en aquelles comunitats en les quals encara no s'hagin constituït.
- Cal facilitar la integració de les ofertes formatives de Formació Professional, atenent-hi les necessitats de qualificació dels diferents col·lectius i del mercat laboral, i atenent-hi, així mateix, les característiques especials respecte a contingut, ràtio formador/alumne/hora, objectius, recursos econòmics, etc., per a l'adequada atenció de l'alumnat en general, i especialment d'aquells que pateixen alguna discapacitat.
- La potenciació dels acords de col·laboració amb les empreses a tots els nivells per afavorir la realització de pràctiques professionals (tant de l'alumnat com del professorat), per a l'intercanvi de tecnologies i de personal expert, per a la investigació, per a la utilització d'infraestructures i mitjans tècnics i materials. Això redundarà que l'adquisició o la millora de les qualificacions dels treballadors sigui reconeguda, en el marc de la negociació col·lectiva, tant per a la seva promoció en l'ocupació, com per a la seva promoció professional a l'empresa i per a les seves retribucions salarials.

1.2. La cooperació i participació de les Comunitats Autònomes

El marc introduït per la Llei Orgànica 5/2002, de les qualificacions i de la Formació Professional, i el Reial decret 1128/2003, del Catàleg Nacional de les Qualificacions Professionals, ha de possibilitar la corresponsabilitat amb les Comunitats Autònomes. Cal que l'Administració General de l'Estat desenvolupi els marcs normatius que li corresponen adequant-los a les recomanacions i exigències de la Unió Europea, de manera que les Comunitats Autònomes, en exercici de les seves legítimes i pròpies competències i aspiracions, puguin avançar en el desenvolupament del seu sistema de Formació Professional, tan necessari per al seu propi desenvolupament i el seu futur.

Caldria establir, doncs, un òrgan col·legiat constituït per les Administracions central i autonòmiques i amb la participació dels agents socials i econòmics, que, superant el marc merament consultiu que ara té el Consell General de Formació Professional, assumís responsabilitats en la direcció i la coordinació del Sistema Nacional de les Qualificacions Professionals, a nivell autonòmic i estatal.

Convé que l'Institut de Qualificació de cada Comunitat Autònoma participi i cooperi amb el Sistema Nacional de Qualificacions en matèria de proposta de qualificacions professionals vinculades a cada estructura productiva i emissió d'informes sobre plans i accions encaminats al desenvolupament, el reconeixement i l'avaluació de les competències. Així mateix, és convenient que, dins dels Instituts Autonòmics de Qualificacions, s'estableixi una unitat de Qualitat i Avaluació en cada Comunitat Autònoma amb la finalitat d'assegurar els procediments bàsics d'avaluació encaminats a l'acreditació i el reconeixement de les qualificacions. L'oferta efectiva d'oportunitats d'avaluació de la població activa, el compliment dels requisits del procés de reconeixement i avaluació de la competència d'aquesta població, com també la realització de les funcions associades a la implantació i a la qualitat d'aquest procés, obliguen a implantar un dispositiu potent que, en l'àmbit de les diferents comunitats, s'ocupi de la gestió del sistema de reconeixement, acreditació i validació.

1.3. Vinculació dels agents socials al sistema de Formació Professional

- Es garantirà la participació en desenvolupament de la Formació Professional dels agents socials i econòmics: organitzacions sindicals i empresarials. Un sistema de Formació Professional de qualitat no pot planificar-se d'esquena als actors més directament implicats amb el mercat laboral i el teixit productiu, per la qual cosa el disseny, el desenvolupament i l'avaluació de tot el sistema necessita el consens i el diàleg amb les organitzacions sindicals i empresarials més representatives. En conseqüència, s'han de potenciar les línies de col·laboració obertes fins ara per treballar conjuntament i igualment la coordinació entre els agents socials i les Administracions educatives i laborals, i altres entitats.
- Cal incrementar la implicació dels agents socials en el sistema integrat de Formació Professional. En efecte, en l'actualitat la intervenció dels agents socials en el sistema de Formació Professional es limita, per regla general, a la participació amb caràcter consultiu al si del Consell General de Formació Professional i al si dels Consells Autonòmics, i a la gestió de la formació contínua, en el marc de l'Acord Nacional de Formació Contínua. Cal avançar cap a un nou model en què la participació consultiva es transformi en implicació responsable, i que fins i tot en certs casos les funcions siguin assumides plenament pels agents socials.
- Des dels agents socials s'exigeix, doncs, més participació i diàleg social a l'hora d'establir el conjunt de mesures que la Formació Professional necessita.

- Així mateix, des de l'Administració local s'insta que es doni una cabuda major a les corporacions locals en el disseny i la realització dels plans de formació, perquè – segons s'afirma– l'Administració local és la més propera al ciutadà, té un coneixement més exacte de les necessitats socials i formatives, i és més àgil per donar respostes efectives a aquestes necessitats.

1.4. L'ajust entre formació i ocupació

El sistema de Formació Professional haurà d'assumir no només el compromís de resoldre els desajustos entre la demanda i l'oferta formativa i les necessitats de les empreses, sinó també de ser un instrument per al desenvolupament de l'economia en les regions. D'acord amb això, cal potenciar l'acció dels organismes encarregats d'observar l'evolució de la producció, la feina i l'ocupació en cadascuna de les Comunitats Autònomes, de manera que puguin realitzar les funcions següents:

- L'observació dels processos productius en les empreses, que ha d'estar encaminada envers l'obtenció d'informació sobre l'evolució de les tecnologies, dels continguts i d'organització del treball i de les noves tendències productives.
- L'observació del mercat de treball, encaminada no tant a l'obtenció de dades quantitatives d'oferta i demanda de llocs de treball, sinó a la indagació sobre l'evolució de la professionalitat a través del seguiment sectorial i territorial d'un cert nombre de figures professionals tipus elegides entre les que es determinin en el sistema de qualificacions.
- L'observació de la relació formació-ocupació, que ha de perseguir l'avaluació del grau d'adaptació efectiu que s'aconsegueix entre la formació inicial impartida per les institucions i centres de formació, amb el reforç de les institucions implicades en la Formació Professional i els requisits dels processos productius i del mercat de treball.
- Creació d'Observatoris autonòmics de formació i ocupació que detectin l'evolució de les professions. Seria convenient crear un Observatori Estatal que, d'una manera sistemàtica i permanent, realitzi prospeccions de futur, detecti tendències i promogui accions de difusió per acostar tot el que tingui relació amb la Formació Professional als usuaris. Tota la ciutadania tindrà accés a aquesta informació a través dels Observatoris, de manera que pugui planificar l'activitat formativa al llarg de la seva vida professional.
- La implantació de l'oferta formativa s'hauria de realitzar responnent clarament a les necessitats que genera el territori i amb prou flexibilitat per adaptar-se a les necessitats canviants que s'hi van produint. Cal establir una estreta col·laboració

amb l'Observatori d'ocupació i dur a terme un millor seguiment de la inserció professional dels titulats que serveixi de termòmetre per comprovar l'eficàcia del sistema formatiu.

- Així mateix, s'han d'establir convenis entre les empreses i els centres educatius que vagin més enllà de la simple col·laboració en la formació en centres de treball, fent que el sector empresarial s'impliqui d'una manera més activa en accions formatives amb compromís d'inserció laboral i en àmbits diversos, com ara la cessió de materials, maquinària i equips, la realització d'estades del professorat en les empreses, etc. Un millor coneixement mutu i unes relacions més estretes, contribuirien sens dubte a adaptar la formació impartida als requeriments reals de les empreses i, simultàniament, a facilitar la inserció laboral dels titulats de FP amb el reconeixement laboral que els correspon per la seva qualificació professional.

1.5. Homologació i reconeixement de títols

- En relació amb el context europeu, per facilitar la lliure circulació de treballadors pel mercat de treball europeu cal facilitar l'homologació i el reconeixement dels Estats membres, i agilitar-ne els tràmits que implica. A més, caldrà estendre-ho envers una harmonització de les qualificacions professionals en tot l'àmbit europeu.
- El procés d'integració europeu en la política de capacitació i formació professionals ha de desembocar en estructures compartides i homogènies que permetin reeixir en l'homologació quant a qualificacions, inversions i mobilitat professional.
- Resulta imprescindible desenvolupar un model de Dispositiu de Reconeixement i Avaluació de la Competència. En aquest sentit, seria desitjable treure profit de les conclusions obtingudes en el desenvolupament del projecte ERA, liderat pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, i dels treballs realitzats en les diferents Comunitats Autònomes i crear un organisme de coordinació entre elles i en col·laboració amb les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, ja que s'insisteix en la necessitat d'un desenvolupament del sistema d'avaluació, reconeixement i acreditació de competències professionals adquirides mitjançant l'experiència laboral o l'aprenentatge no formal que tingui com a referent el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals i permeti una actualització permanent dels col·lectius potencialment interessats, per afavorir la reinserció i mobilitat laboral. Per al èxit del sistema es requereix una gran labor de formació i difusió a tots els col·lectius implicats de manera activa o passiva, i a la societat en general.
- El sistema ha de ser liderat per l'àmbit públic, amb un procediment de gestió transparent, flexible, senzill, eficaç i creïble.

- Cal definir amb precisió els mecanismes d'avaluació i acreditació de les qualificacions, sense oblidar els aspectes econòmics i tenir present la seva adquisició per la via de l'experiència laboral, com també regular el sistema de correspondències, convalidacions i equivalències entre els tres subsistemes de Formació Professional.
- Haurien d'estar clarament establerts els responsables de garantir tot el procés encaminat a l'acreditació i el reconeixement de les qualificacions i han de ser les administracions públiques, qui han d'assumir aquesta responsabilitat.

1.6. Posada en marxa d'una xarxa de centres integrats de Formació Professional

- La Llei Orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les qualificacions i de la Formació Professional estableix que es consideraran centres integrats de Formació Professional aquells que imparteixin formació que condueix als títols i els certificats de professionalitat que constitueixen les ofertes de Formació Professional referides al Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals. Igualment determina que el Govern, prèvia consulta al Consell General de la Formació Professional, establirà els requisits bàsics que hauran de reunir aquests centres. Atesa la importància que van a tenir aquests centres en el procés d'integració dels diferents subsistemes de Formació Professional i perquè realment sigui possible el que la Llei propugna, és imprescindible desenvolupar la normativa i emprendre les reformes necessàries, a més de dotar aquests centres, de titularitat pública, d'un alt grau d'autonomia i de capacitat de gestió i organització suficient.
- Per anar de manera efectiva cap a un pla integrat de Formació Professional, cal aconseguir la màxima permeabilitat i el màxim reconeixement possibles entre les diferents modalitats o vies d'adquisició de formació i qualificació. Ara bé, per aconseguir una permeabilitat efectiva cal que, en primer lloc, els diversos subsistemes i modalitats tinguin els mateixos objectius de competència; en segon lloc, cal que els diversos programes formatius aconseguixin de manera efectiva aquesta competència (és a dir, aconseguixin nivells similars de qualitat en els processos de formació). Finalment, en l'aspecte que ara interessa, la permeabilitat s'afavoreix molt si les persones poden trobar tota l'oferta de les diverses modalitats en els mateixos centres de formació. Per tant, cal que es constitueixin i funcionin com més aviat millor els centres integrats.
- Existeix una oferta formativa, en molts casos paral·lela, entre la Formació Professional reglada i la Formació Professional ocupacional i contínua. S'haurien d'habilitar convenis de col·laboració entre tots els sectors implicats per garantir la mobilitat, ajudes a l'estudi, unitat d'oferta formativa, etc., per als destinataris. És

possible que la creació de centres integrats respongui aquesta petició, que s'hauria de plantejar en un primer moment amb una oferta viable.

- És important crear una Xarxa de Centres Integrats per àrees i famílies professionals –sempre que sigui possible–, la qual permeti que tots els centres que imparteixen Formació Professional treballin conjuntament. Així mateix, és important que s'impulsi la idea de "campus" en els centres integrats i que no s'identifiqui, necessàriament, centre integrat amb un edifici o institut.

Aquests centres integrats han de ser competència de cada Comunitat Autònoma i han de constituir l'eix bàsic i de referència de la Formació Professional i de les qualificacions. Per aquesta raó, aquests centres han de tenir molta flexibilitat en les seves formes de gestió i participació, a més de capacitat de contractació (en cas que necessitin professors especialistes), la qual garanteixi que la formació sigui impartida per professorat de Secundària i per professors tècnics de Formació Professional en qualsevol dels tres sistemes de Formació Professional, i per especialistes en els mòduls formatius que ho exigeixin.

Els centres integrats, bàsicament, han de tenir les mateixes funcions, organització i nivell de control, com també una certificació contrastada i rigorosa de qualitat. Alhora, en la formació ocupacional i contínua, aquests centres han de comptar amb la participació dels agents socials i econòmics i les Administracions corresponents del territori, especialment les Administracions locals. Per dur a terme aquesta idea es poden establir plans directors a fi de planificar la Formació Professional en un territori.

- L'impuls dels centres integrats en què es pugui impartir formació, tant reglada, com ocupacional i contínua, ens semblen fonamentals perquè això representa una sèrie d'avantatges, com ara aquests:
 - Rendibilització de l'ús de les instal·lacions i els equipaments.
 - Optimització dels recursos.
 - Oferta diversificada a l'alumne.
 - Retroalimentació de noves tecnologies entre els sistemes.
- Cal que s'arbitrin les mesures necessàries perquè aquest model de centre sigui possible.
- Tenint en compte que els centres integrats públics de Formació Professional han d'atendre la formació reglada, a l'ocupacional i la contínua, es fa necessari que els centres disposin d'una gran autonomia en l'àmbit de la gestió pedagògica dels diferents programes i, per la seva especificitat, també en la gestió del seu personal, que haurà d'estar supeditat als diversos programes i actuacions en els quals el centre es trobi implicat. Amb aquesta finalitat, cal promoure una negociació entre

els representants de les parts concernides per a l'elaboració d'una normativa que reguli els perfils de les vacants ofertes, l'estabilitat en les plantilles, i la determinació de les incompatibilitats i la contractació eventual del professorat fora del sistema.

La implantació dels Cicles Formatius i l'oferta creixent del Catàleg de Títols Professionals exigeixen, com a mesura operativa imprescindible, la definició i la revisió de la xarxa de centres de Formació Professional, que comprendrà diferents tipus: centres integrats, centres específics i centres de referència nacional.

- En els centres integrats s'impartiran els ensenyaments corresponents als tres subsistemes.
- Els centres específics s'ocuparan dels ensenyaments d'una determinada família professional.
- Els centres de referència nacional responen al que estableix l'article 11.7 de la Llei orgànica de les qualificacions i de la Formació Professional.
- La presència de les ofertes formatives de Formació Professional en els centres de Secundària ha de ser objecte d'una atenció especial a l'hora de definir la xarxa de centres de Formació Professional.

Tenint en compte que la implantació de l'FPE, a través dels seus Cicles Formatius, està molt avançada i cobreix una àmplia oferta del catàleg de títols professionals, resulta del tot necessària una revisió de la xarxa de FP en els diferents nivells territorials –autonòmic, provincial i local– que permeti, d'una banda, completar l'oferta formativa, i de l'altra banda, detectar les mancances i les disfuncions per poder adequar aquesta oferta a les demandes formatives actuals i futures. Per tant, les mesures per a la reestructuració i la implantació de nous ensenyaments han de respondre a criteris de racionalitat que prevegin les actuacions següents:

- Analitzar el catàleg actual de cicles implantats per determinar si l'oferta formativa respon a les demandes de formació.
- Modificar, en funció dels resultats de l'anàlisi anterior, la xarxa de formació, i procurar que l'oferta formativa abrasi el major nombre de titulacions possible.
- Rendibilitzar els recursos disponibles agrupant-hi, en la mesura que sigui possible, l'oferta formativa per famílies professionals al mateix centre educatiu, encara que això pugui representar el desplaçament del professorat dins de la mateixa localitat.

Amb aquestes accions es pot establir la configuració dels que, en un futur pròxim, seran els centres específics i integrats de Formació Professional. És urgent, per tant, establir en quins centres s'impartiran els ensenyaments corresponents als tres subsistemes (centres integrats) i en quins centres s'impartiran els ensenyaments d'una família professional determinada (centres específics).

Pel que fa als centres de referència nacional establerts en l'art. 11.7 de la Llei orgànica de les qualificacions i de l'FP, que hauran de dependre de les Comunitats Autònomes, el Govern de la Nació ha de transferir els fons necessaris per al finançament de la seva construcció i la seva posada en funcionament. No obstant això, les Administracions autonòmiques han d'abordar, a iniciativa pròpia, la posada en marxa de centres específics, per ser aquests el referent de formació òptima d'una família professional determinada:

- Són centres que han de disposar de les infraestructures i els recursos necessaris per desenvolupar tots els aspectes relacionats amb una família professional concreta. El professorat d'aquests centres comptarà amb una formació exhaustiva que li permeti abordar, a més de la seva funció docent, la formació d'empresaris relacionats amb el sector productiu, la formació del professorat d'altres centres en què s'imparteixin cicles de la mateixa família professional, la generació de materials didàctics d'aula relacionats amb la formació teòrica i pràctica de l'alumnat.
- Aquests centres realitzaran les tasques de prospecció d'ocupació i un estudi permanent de les demandes futures de qualificació que es vagin generant en aquest sector productiu.

Els empresaris han de ser una part activa en el funcionament d'aquests centres, com queda reflectit en els apartats anteriors.

Respecte als centres de referència, s'hi afirma que la seva planificació ha de permetre que les Comunitats Autònomes puguin disposar de diversos centres d'aquesta modalitat, sempre que el desenvolupament productiu i empresarial ho necessiti i la Comunitat Autònoma ho decideixi. Això significa que cal evitar que hi hagi un únic centre de referència per a cada família professional i per a tot l'Estat, ja que es limitarien considerablement les funcions encarregades, alhora que es ressentiria el desenvolupament productiu, econòmic i social de cada Comunitat Autònoma i territori. De tota manera, ha de crear-se una estructura estatal estable que permeti la feina conjunta entre els centres de referència de cada família professional que hi ha en les Comunitats Autònomes, com també entre aquells que tinguin un caràcter estatal.

Seria útil la creació d'una Agència per a la Gestió Integrada de la Formació Professional. Es tractaria d'un ens públic a què s'encarregarien les funcions següents:

- Gestió dels centres integrats de Formació Professional.
- Impuls del desenvolupament d'ofertes integrades de Formació Professional.
- Desenvolupament de la formació en centres de treball.
- Promoció de les relacions entre centres formatius i empreses o centres de treball.
- Contribuirà també a les següents funcions bàsiques en un sistema de Formació Professional: formació del professorat, renovació de la innovació i

desenvolupament (I+D) de la didàctica de la FP, avaluació de la competència de la població activa, i informació i orientació professionals.

1.7. Els plans regionals de Formació Professional

S'insisteix en la necessitat d'engegar en cada Comunitat Autònoma un Pla Regional de Formació Professional (un gran nombre de Comunitats Autònomes ja en disposen, com es pot veure al document A) per impulsar una política educativa que impliqui una aposta valenta per la Formació Professional com una acció educativa carregada de futur.

1.8. Els programes europeus

Una altra característica seria la dimensió europea que es pretén donar a la Formació Professional. Cada vegada és més gran el nombre d'alumnat i professorat que participa en els programes de mobilitat Leonardo o en els projectes pilot (com es pot observar al document A).

Caldria potenciar la informació sobre programes europeus per estimular la demanda participativa, amb totes les garanties que permetin reeixir en un aprofitament òptim del període de pràctiques, una tutorització adequada i unes ajudes econòmiques que no signifiquin una despesa costosa per a les famílies dels alumnes.

Simplificar el procés de sol·licitud de programes europeus. S'han detectat problemes per la complicació dels tràmits, la gestió i, fins i tot, l'accés a la informació que es dona sobre els programes europeus. Per exemple, el simple fet de complimentar el formulari de sol·licitud demana l'assessorament de persones expertes o amb experiència en altres convocatòries, per les dificultats que comporta. Caldria simplificar tot el procés.

1.9. Aprenentatge permanent

Per facilitar la formació al llarg de tota la vida laboral, la Formació Professional s'ha d'adaptar a tots els col·lectius, i potenciar l'oferta modular, presencial, semipresencial, a distància, les proves lliures per a l'obtenció dels títols de tècnic i tècnic superior, i l'oferta de Formació Professional en horari especial, i, a més, adaptar la metodologia i l'avaluació a les diferents necessitats i possibilitats dels destinataris.

Per tot plegat, s'han de corregir aquelles tendències que han impedit consolidar un sistema formatiu permanent, ja que la necessària actualització professional dels ciutadans al llarg de la seva vida incidirà enormement en el benestar dels treballadors, en el desenvolupament econòmic i en la competitivitat de les nostres empreses.

2. El model de Formació Professional inicial / reglada

2.1. Una formació bàsica de qualitat

La nova Formació Professional està adquirint un prestigi que si es vol consolidar s'ha de considerar que està lligat no sols al nou disseny, sinó també al nivell inicial dels alumnes, que han d'haver acabat l'Educació Secundària Obligatòria o el Batxillerat comptant amb una formació bàsica que els permeti accedir als coneixements propis de la modalitat elegida. Per això, les modificacions que les noves lleis introdueixin no han de posar en perill aquesta garantia bàsica, que a més ha millorat la percepció social d'aquests estudis. En tot cas, cal garantir l'accés de tots els alumnes a una formació de base de qualitat sense caure en una perjudicial dualitat formativa, evitant així el deteriorament consegüent de la formació integral dels alumnes i de les ensenyances respectives.

Així doncs, per cursar la Formació Professional específica cal haver adquirit prèviament una formació de base sòlida que permeti als futurs professionals adquirir aquells coneixements científics i tecnològics que, cada vegada en major mesura, exigeixen els sistemes de producció de béns i serveis moderns i competitius. Sense la maduresa intel·lectual, instrumental i personal que aquests estudis han d'aportar, no es pot concebre la formació dels futurs professionals qualificats i dels futurs tècnics i càrrecs intermedis.

Per tot plegat, s'ha d'assegurar una formació integral que desenvolupi la capacitat i el potencial de cada persona i que els permeti exercir la seva ciutadania d'una manera crítica i creativa, alhora que possibiliti que puguin cursar una Formació Professional de qualitat i amb possibilitats d'èxit. Per això, és important garantir unitat, imbricació i continuïtat entre l'educació obligatòria, la no obligatòria i la Formació Professional en totes les seves modalitats. Així, doncs, ha d'haver-hi prou flexibilitat perquè l'alumnat pugui canviar d'opció formativa i se li faciliti la continuïtat dels itineraris educatius que estiguin més d'acord amb les seves capacitats i expectatives. Des d'aquesta perspectiva, es proposen alguns elements de millora:

A) Promocionar, fonamentalment, l'aprenentatge de capacitats transversals i transferibles als diferents àmbits de la vida de les persones i, entre ells, les competències que es necessiten per al desenvolupament harmònic personal i per al món del treball. Per això, els currículums no han de basar-se només en elements acadèmics.

B) Tot l'alumnat ha de tenir la possibilitat de desenvolupar i transferir les capacitats i les competències bàsiques als àmbits dels sabers culturals, ja que molts d'aquests

tenen una interrelació estreta amb les seves expectatives personals i professionals. Per aquesta raó, és imprescindible que hi hagi un major equilibri entre les diferents àrees curriculars en cada nivell educatiu.

C) Tots els continguts han de tenir una dimensió pràctica, funcional i d'orientació que faci possible tant les expectatives acadèmiques com les professionals.

D) Apostar per una Formació Professional de prestigi. Això demana una formació bàsica que possibiliti futurs aprenentatges científics i tècnics complexos. La Formació Professional inicial, pel seu caràcter social, integrarà un alumnat que per les seves característiques personals tinguin dificultats per a la inserció social i laboral.

En definitiva, ningú no pot posar en dubte que aquests estudis tenen un caràcter educatiu propi vinculat precisament al que té d'específic la Formació Professional que ofereixen, i inherent a la qualificació laboral que garanteixen, unint-hi indissolublement la capacitació tecnicocientífica necessària i la formació humanística, dimensions totes dues imprescindibles per al desitjable desenvolupament integral de les persones i necessàries per a un exercici professional avinent.

2.2. La planificació de l'oferta de Formació Professional específica

Per a una millor planificació de l'oferta de Formació Professional reglada s'aporten les mesures següents:

- Revisar el mapa de la Formació Professional per adequar els ensenyaments a l'oferta i la demanda laboral, com també al desenvolupament socioeconòmic potencial de la regió, tot incidint en la investigació i el desenvolupament. Una més gran i millor adaptació de l'oferta formativa a les necessitats del sistema productiu, però al mateix temps un accés àgil al món laboral amb el reconeixement laboral i social de la qualificació dels treballadors que, sovint, són contractats per ocupar llocs inferiors als que els correspon per la seva formació. Cal que s'hi doni, doncs, la participació dels ajuntaments i del teixit associatiu i productiu.
- Considerar els interessos formatius i professionals de l'alumnat i les possibilitats d'adaptació de la xarxa formativa. Malgrat la importància del factor mercat, ha d'haver-hi sempre un equilibri entre aquest criteri i el respecte als interessos de l'alumnat, i no es pot oblidar que hi ha una infraestructura fixa que cal acomodar a les noves ofertes, perquè, encara que ja s'han realitzat adscripcions, no queda clar quina és la possibilitat real que té la xarxa formativa per reciclar-se i adaptar-se a les situacions noves.
- Flexibilitzar els períodes de preinscripció i matrícula de l'alumnat i adequar el calendari d'actuacions per a l'escolarització en Cicles Formatius a la finalització del

curs escolar i a la resolució de tots els tràmits derivats de la implantació de les qualificacions de la nova llei o d'aquella normativa que s'estableixi.

- Cal garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a aquests ensenyaments i establir un procediment informatitzat similar al que s'aplica en l'accés a la universitat, de manera que permeti l'adjudicació de places en funció de les prioritats marcades per l'alumnat quant a les especialitats i els centres a què pretén accedir. S'evitaria així que a un mateix alumne se li pogués adjudicar plaça en diversos centres a la mateixa especialitat o en altres de diferents.
- Atès que no és possible disposar d'una implantació generalitzada de Cicles Formatius, cal millorar l'aplicació de la normativa d'escolarització vigent, de manera que, en determinar les àrees d'influència de cadascun dels Cicles Formatius, es considerin àmbits més grans que la zona d'escolarització, la província o, fins i tot, una àrea interprovincial.
- Revisar els criteris que s'utilitzen per establir l'oferta per zones, parant-hi una atenció especial a les peculiaritats de l'oferta a les zones rurals. Entre els criteris ha de destacar l'increment de places gratuïtes i la flexibilització d'horaris i organitzacions temporals de crèdits per fer possible l'assistència dels treballadors.
- Hi ha la preocupació que en el disseny del nou sistema educatiu hi pugui prevaler el model academicista que condueix de l'Educació Secundària al Batxillerat i als estudis universitaris, deixant de nou relegada a un segon pla la Formació Professional,. Per aquesta raó instem el Ministeri d'Educació que estudiï en profunditat les diferents opcions d'accés als Cicles Formatius, a fi de pal·liar les possibles situacions discriminatòries o d'injustícia que es poden originar.
- Per accedir als Cicles Formatius de grau superior, és important que durant el Batxillerat s'orienti l'alumnat a cursar algunes matèries que aportin la base sobre la qual s'ha de cursar la Formació Professional específica.
- Facilitar la possibilitat de poder-se matricular en la prova d'accés al grau superior (si es compleixen tots els requisits legals), en el mateix any acadèmic que l'alumnat acabi els seus estudis de grau mitjà, sense que calgui que perdi un any sencer i es desvinculi de l'ambient d'estudi.

2.3. Adaptació dels currículums

- A nivell curricular, se sol·licita accelerar el desenvolupament de les noves famílies professionals que estan sent requerides per respondre a les noves qualificacions. Així mateix, es planteja la necessitat d'emprendre l'avaluació de la famílies professionals que, després de deu anys de vigència, corren el risc de quedar desfasades en la seva concepció primigènia. En la mateixa línia, s'hauria d'examinar si la durada dels cicles és adequada per assolir els objectius assenyalats en els currículums i treballar en la revisió i actualització del Catàleg de títols de les famílies professionals corresponents.
- L'ensenyament modular de la Formació Professional reglada haurà de permetre que reglamentàriament es puguin estudiar mòduls aïllats, bé amb caràcter propedèutic per a l'obtenció del títol corresponent, o bé com a formes de formació contínua o ocupacional.
- Amb la importància que en aquest moment té el coneixement de llengües estrangeres, i havent apostat clarament per la mobilitat dels treballadors i l'homologació o reconeixement de títols, el desconeixement d'idiomes deixa als futurs treballadors al mercat laboral de la Unió Europea en un clar desavantatge. Per això sembla fonamental apostar per completar els currículums dels Cicles Formatius amb l'ensenyament d'idiomes de caràcter funcional en relació amb l'especialitat, en aquells que es determini i, d'una manera especial, en el grau superior.
- Així mateix, atesa la importància de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, tots els Cicles Formatius han d'incloure formació informàtica aplicada a cadascun d'ells.
- I, finalment, es proposa elaborar, a través d'equips d'experts en les diferents famílies i mòduls professionals, materials didàctics de referència que permetin i facilitin al professorat la confecció del Projecte Curricular del Centre i de les programacions d'aula corresponents. Aquest projecte curricular, com succeeix amb els ensenyaments de règim general que s'imparteixen en els IES, no està prou desenvolupat.

2.4. Ofertes per afavorir l'aprenentatge permanent i la formació de persones adultes

Per facilitar la formació al llarg de tota la vida laboral, la Formació Professional s'ha d'adaptar a tots els col·lectius i adaptar la metodologia i l'avaluació a les diferents necessitats i possibilitats dels destinataris.

S'ha d'ordenar la matrícula modular i a distància dels Cicles Formatius de grau mitjà i de grau superior per permetre un accés més gran i més còmode als títols de persones adultes, perquè ho puguin fer compatible amb la feina.

Així mateix, és convenient que els centres d'educació permanent abordin la preparació de les proves d'accés als Cicles Formatius de grau mitjà i superior.

Seria desitjable que les Administracions competents establissin els procediments adequats per reconèixer els coneixements adquirits per les persones adultes, mitjançant vies no formals i informals, amb l'objectiu de facilitar l'obtenció dels certificats de qualificació professional i potenciar la formació al llarg de tota la vida.

2.5. Foment d'estratègies d'aproximació entre l'àmbit formatiu i l'empresa (FCT)

Han de potenciar-se els acords de col·laboració amb les empreses a tots els nivells, amb els objectius següents: realització de pràctiques professionals, tant d'alumnes com de professors; intercanvi de tecnologies i de personal expert; utilització d'infraestructures i mitjans tècnics i materials, i reconeixement de les qualificacions en la promoció en l'ocupació, etc.

La implicació del sector empresarial ha d'anar més enllà de la col·laboració en la formació en centres de treball que, encara que d'indubtable transcendència, no és suficient per desenvolupar un sistema de formació que pugui respondre a les demandes i les exigències del sistema productiu. Aquesta col·laboració podria consistir a:

- Conèixer l'estructura del sistema de Formació Professional, tant en els seus aspectes organitzatius, com en allò que es refereix als continguts dels mòduls professionals i unitats de competència associades a aquests, de manera que es possibiliti una adequada contractació dels futurs treballadors. Per tant, les Administracions corresponents desenvoluparan campanyes formativoinformatives adreçades a les organitzacions empresarials, a través de cursos, jornades, fullets, etc.
- Determinar les necessitats efectives de formació, de manera que l'oferta formativa s'ajusti a la demanda de qualificacions que necessiten els diferents sectors productius.
- Establir convenis de col·laboració empresa-centre educatiu en què es reflecteixi el compromís, per part de l'empresa, de cedir materials didàctics, maquinària i equips amb la finalitat que l'alumnat pugui realitzar les activitats reals del lloc de treball. Això implicaria un procés de formació totalment vinculat a les necessitats de

l'empresa, com també un procés de selecció i inserció laboral immediats. Amb aquestes mesures un dels objectius que s'aconseguiria fóra potenciar la inserció dels joves en el sistema productiu.

- Possibilitar, en cas d'alguns centres integrats i específics, en vista del que s'ha descrit en l'apartat anterior, la fabricació de productes i, fins i tot, la seva comercialització, la qual cosa permetria mantenir actualitzats els ensenyaments com també, amb els beneficis obtinguts, les dotacions i els recursos dels centres al·ludits.

Els centres de Formació Professional, amb la col·laboració de les Administracions, han d'esforçar-se per aconseguir una xarxa empresarial associada, constituïda per centres de producció que assumeixin com a habituals les tasques formatives, i que alhora mantinguin amb els centres formatius una imprescindible compenetració. Aquests, per part seva, hauran de flexibilitzar al màxim el disseny i la planificació de les pràctiques en empreses. En definitiva, es tracta de prestigiar la relació centre-empresa, prestigiar els formadors en empreses i aconseguir que les empreses i altres entitats col·laboradores esdevinguin agents actius en la formació de l'alumnat.

L'efectivitat de l'FCT pot exigir que se'n vagi a convenis de col·laboració amb Administracions i empreses que estiguin més enllà de l'àmbit de la pròpia comunitat autònoma. És imprescindible que la Formació Professional tingui cura, especialment, de les modalitats laborals més importants i característiques de la comunitat. Però els interessos dels alumnes i l'efectivitat de la mobilitat laboral poden exigir també anar més enllà de l'àmbit comunitari i fins i tot de l'àmbit estatal. Això només serà possible amb una organització adequada i amb l'imprescindible suport econòmic per part de les Administracions. A aquestes consideracions, cal afegir-hi la conveniència que les Comunitats Autònomes tinguin cura sobretot de la formació del seu alumnat en especialitats que estan més enllà del seu teixit productiu actual, com a ressort bàsic que possibiliti la renovació i l'ampliació potenciadora d'aquest mateix teixit amb la incorporació de sectors productius nous.

Per a una realització eficaç de l'FCT, cal que les Administracions intensifiquin les funcions inspectora, assessora i tutorial. Respectant els convenis subscrits entre l'empresa i el centre educatiu, es vetllarà pel compliment de la funció formativa, que és allò que dóna sentit a la presència dels alumnes en centres de treball, tenint cura que no es converteixin les places de pràctiques en llocs de treball en precari.

2.6. Convalidació de mòduls formatius amb crèdits d'estudis universitaris

La formació ha de tenir un caràcter permanent al llarg de la vida, per la qual cosa cal fomentar la continuació d'estudis de les persones que finalitzen ensenyaments de Formació Professional.

Per aquest motiu, entre les iniciatives possibles a posar en marxa n'hi ha la d'incentivar la continuació d'estudis universitaris dels titulats de Formació Professional de grau superior, ja que aquests tenen accés directe a certes titulacions universitàries de primer cicle i de 1r i 2n cicle. Es tracta d'estudis relacionats amb el camp professional dels ensenyaments de Formació Professional cursats.

Així, doncs, per afavorir la continuació d'estudis als alumnes que acaben Formació Professional específica de grau superior, a partir de l'anàlisi dels currículums dels estudis universitaris i dels cicles superiors de Formació Professional específica, es poden establir correspondències entre tots dos ensenyaments i estudiar la possibilitat de convalidar certs crèdits de diverses matèries d'estudis universitaris per mòduls de Cicles Formatius de grau superior.

Així mateix, aquesta transició s'ha de realitzar en els dos sentits, és a dir, cal afavorir la realització d'estudis de Formació Professional reglada per titulats universitaris mitjançant la convalidació de coneixements oportuna.

Es considera, igualment, la incorporació, després d'arribar a un acord amb les Administracions pertinents, del mòdul necessari perquè l'alumnat que finalitza els estudis reglats de Formació Professional s'incorpori al món del treball amb el carnet professional corresponent.

2.7. L'ensenyament a distància com a modalitat formativa

Seria d'una gran utilitat implantar una oferta de Formació Professional reglada en la modalitat "a distància". Això podria articular-se a través de les mesures següents:

- Selecció de deu Cicles Formatius per a la seva implantació en la modalitat d'ensenyament a distància. Serien criteris de selecció l'alt grau de demanda i adaptabilitat dels cicles a les característiques d'aquesta modalitat (preferentment, seran Cicles Formatius relacionats amb el sector "serveis").
- Elaboració dels materials didàctics requerits amb aquest objectiu.
- Elaboració i aprovació de la normativa que reguli l'ordenació acadèmica i administrativa associada a l'ensenyament de l'FP reglada en la modalitat a distància: procediment d'escolarització, calendari dels cursos formatius, realització de tutories, realització de pràctiques presencials, procediments d'avaluació dels aprenentatges, realització de l'FCT, etc.

- Implantació d'un sistema de tutoria a distància a través de la xarxa informàtica.
- Publicitat d'aquest tipus d'oferta.

2.8. Programes de Garantia Social

El desenvolupament dels Programes de Garantia Social ha estat positiu en general, sobretot amb alumnes amb necessitats educatives especials, i s'ha aconseguit la reincorporació al sistema educatiu d'un cert nombre d'alumnes que han accedit a Cicles Formatius de grau mitjà, a més d'un índex d'inserció laboral positiu de la resta.

Per aquest motiu, tenint-hi en compte l'article 48 de la **LOCE** –que estableix que "Amb la finalitat de facilitar la integració social i laboral dels alumnes que no puguin aconseguir els objectius previstos en l'ensenyament bàsic, les Administracions Públiques promouran ofertes formatives adaptades a les necessitats específiques dels alumnes"–, considerem convenient que es continuïn desenvolupant els programes per seguir amb la filosofia d'integració, i sobretot amb aquells alumnes amb necessitats especials, per als quals es prevegi una alta dificultat per obtenir el títol de Graduat en Educació Secundària.

En definitiva, es vol vetllar perquè, en col·laboració amb les Administracions competents, s'atenguin les demandes de formació i ocupació de col·lectius específics tot adaptant-les a les característiques, les necessitats i els interessos dels seus destinataris.

A més, s'insisteix que els Programes de Garantia Social, mentre continuï la seva vigència, han de preveure no només els aspectes més tècnics o d'habilitats i destreses manuals per al desenvolupament d'un lloc de treball d'aquest nivell de qualificació, sinó que han d'incloure un conjunt de capacitats amb la finalitat de facilitar l'adaptació a nous llocs de treball i proporcionar les condicions bàsiques per al progrés personal de l'individu. Són igualment importants els programes d'Escoles Taller i Cases d'Oficis, que s'han de potenciar en tot el territori de l'Estat.

3. El model de Formació Professional ocupacional

L'oferta formativa de Formació Professional ocupacional s'ha d'adequar a la demanda del sistema productiu i a les necessitats dels diferents territoris, de manera que la formació obtinguda repercuteixi en la creació de llocs de treball estables, prevenint el risc de generar el cercle viciós de formació-contractació-acomiadament-formació, que alimenta contínuament la temporalitat de l'ocupació i desvia cap a l'Administració, a través de les subvencions, el cost del lloc de treball creat.

Atesa la necessitat d'un procediment per garantir la qualitat de les accions formatives, considerem que és urgent establir:

- Un procés d'avaluació dels resultats obtinguts en la formació, de manera que es pugui acreditar no ja la participació en un curs, sinó l'obtenció d'una qualificació.
- Un procediment d'avaluació interna i externa del procés mateix d'ensenyament-aprenentatge (l'enquesta d'alumnat dels cursos de Formació Professional ocupacional, prevista en el Pla **FIP**, no sembla un mecanisme suficient).
- Com que la inserció professional és l'objectiu prioritari de la Formació Professional ocupacional, cal dur a terme un seguiment exhaustiu dels alumnes formats, a fi que es pugui verificar realment la incidència de la formació rebuda sobre la seva incorporació o no al mercat laboral i les condicions en què té lloc.
- Si la Formació Professional ocupacional està abocada a acreditar Unitats de Competència, com ja es fa en la Formació Professional reglada, caldrà establir mecanismes de control i avaluació dels resultats obtinguts per part de l'Administració competent en matèria educativa i laboral. Aquest ha de ser un requisit indispensable per reconèixer la seva validesa a efectes d'homologació o convalidació amb la Formació Professional reglada.
- D'altra banda, atès que una bona part dels desocupats a què es dirigeix aquesta formació no només té manca de qualificació professional, sinó també de formació bàsica necessària per accedir a la Formació Professional reglada, s'hauran d'establir o potenciar programes destinats a facilitar l'accés per part de la població activa a una formació bàsica que li permeti cursar amb aprofitament real una Formació Professional associada a unitats de competència.
- A més del seguiment que es fa dels centres homologats quant a instal·lacions, equipament, professorat, etc., s'haurien d'establir, en cas que no n'hi hagi, alguns criteris bàsics, com ara el nivell de formació d'entrada de les persones que van a realitzar els cursos, o bé l'avaluació dels resultats obtinguts en la formació, de manera que es pugui acreditar l'obtenció d'una qualificació i no sols la participació en un curs.

Cal avançar en l'actualització, coordinació i interrelació amb la resta de l'oferta formativa i amb les necessitats de les empreses, ja que, de vegades, les accions formatives de la Formació Professional ocupacional estan disperses en una multitud

de tipus de cursos. Així mateix, cal impulsar el desenvolupament d'un sistema d'acreditació de la qualitat perquè tinguin el reconeixement oficial i laboral i siguin impartides en Centres col·laboradors estables.

Tot i ser important l'existència dels centres col·laboradors homologats, és imprescindible implantar l'oferta formativa de l'FPO en els centres de Formació Professional reglada de titularitat pública, incrementant-ne els recursos i les dotacions, de manera que quan cessin les ajudes europees quedin estructures consolidades que garanteixin la continuïtat de la formació permanent de la població activa. Seria convenient iniciar immediatament aquest procés, aprofitant l'existència dels fons de finançament que la Unió Europea destina amb aquesta finalitat.

3.1. Foment de la Formació Professional ocupacional amb compromís de contractació

- Per les seves característiques, la Formació Professional ocupacional pot i s'ha d'adaptar amb rapidesa i flexibilitat a les necessitats que es generen des del món productiu, per donar una resposta eficaç i formar treballadors demandants d'ocupació i formació perquè es puguin inserir amb rapidesa al món del treball. Ha d'estar atenta, doncs, a les tendències que es dibuixen des de l'Observatori d'ocupació i no tant a l'oferta i a les possibilitats dels seus centres col·laboradors.
- Hauria de fer-se un seguiment acurat de la inserció laboral dels treballadors formats, ja que aquest és l'objectiu prioritari d'aquesta modalitat, perquè es pugui verificar la validesa de la formació rebuda i de la seva planificació.

3.2. De millora i/o actualització en els certificats de professionalitat

El desenvolupament del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals ajudarà a aclarir el panorama actual i haurà de permetre el reconeixement oficial de la formació a través dels certificats de professionalitat, que malgrat estar creats des de fa temps no han pogut materialitzar-se fins ara.

El sistema ha de posar a disposició de la població, treballadors i no treballadors, els mitjans que possibilitin el reconeixement de les competències professionals adquirides a través de l'experiència i, en general, de processos formatius no formals, reconeixent-los, certificant-los i registrant-los en una Targeta de Competències (document personal) i en un Registre Centralitzat.

Haurien de potenciar-se els plans de formació ocupacional a través de la xarxa (Internet). Amb això s'aconseguirien els objectius següents:

- Incorporar a l'FP les innovacions didàctiques i metodològiques que, en matèria d'educació, s'estan produint a la xarxa.
- Disposar d'un instrument mediàtic que permeti establir una comunicació àgil i permanent entre tot el professorat de la Formació Professional en la Comunitat Autònoma.
- Ampliar les possibilitats de formació i millorar la preparació didàctica i metodològica del col·lectiu de professors de la Formació Professional reglada i d'ocupacional.

Per al establiment d'aquesta modalitat es proposa articular les mesures següents:

- Identificació dels col·lectius beneficiaris del pla i informació a aquest col·lectiu dels objectius i propòsits que es persegueixen.
- Definició dels continguts dels programes formatius.
- Establiment de la infraestructura tecnològica necessària per impartir el programa: creació de la plataforma de teleformació, producció de programes informàtics, identificació de servidors, instrumentació dels suports tecnològics, etc.).
- Establiment dels serveis associats a aquest pla de formació: tutories, gestió acadèmica, servei d'informació, etc.

3.3. La Formació Professional ocupacional al medi rural

S'ha de fer un èmfasi especial en el disseny i la planificació d'actuacions de Formació Professional ocupacional al medi rural, especialment orientades a nous jaciments d'ocupació, per tal de permetre el desenvolupament socioeconòmic de la seva població i a la seva fixació en el territori.

4. El model de Formació Professional contínua

- El Govern central ha d'arbitrar els mecanismes necessaris per descentralitzar les competències en aquest subsistema, de manera que siguin les Comunitats Autònomes, al costat dels agents socials dels seus respectius àmbits territorials, els responsables últims de la seva planificació, la gestió i el control.
- El subsistema de Formació Professional contínua, ja que contribueix a la qualificació dels treballadors per millorar la seva col·locació en vista de possibles canvis en les maneres de producció, ha d'estar connectat amb el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, actualment en procés d'elaboració; ha d'estar dotat d'un sistema públic d'avaluació i acreditació de la qualificació obtinguda i ha de comptar amb un procediment que garanteixi la qualitat dels seus processos formatius. En tots aquests aspectes, hi ha d'exercir un paper preponderant la creació de centres integrats de Formació Professional, als quals la formació contínua hi ha d'aportar la seva experiència en els centres de treball i els recursos materials per generar estructures estables de formació en benefici de tota la població activa.
- Així mateix, s'han d'intensificar els mecanismes de control en la gestió i la justificació dels fons destinats a la formació contínua, per garantir l'eficàcia del sistema i preveure un sistema prou flexible que permeti el desenvolupament eficaç dels cursos i superi l'excés de burocràcia que hi ha actualment.
- Des de la perspectiva de la formació contínua, es proposen les propostes de millora següents:
 - Mesures per promoure la formació contínua, especialment entre els col·lectius de major edat i amb formació inadequada o desfasada en relació amb l'evolució del sector, i entre les empreses amb major necessitat de reconversió a les demandes del mercat especialment dirigides a les PIME i sectors en reestructuració,, posant-hi en marxa un sistema de suport tècnic a fi de facilitar l'accés als programes subvencionats per part de les empreses que no tenen un Departament de Formació.
 - L'adequació de la formació que s'imparteix a les necessitats d'empresaris i treballadors, i la millora contínua de la seva qualitat, connectant-la en la mesura del que sigui possible al CNCP i prioritant-hi la impartició d'accions formatives dels Plans de Demanda (de les necessitats de les empreses) sobre els Plans d'Oferta (dels centres de formació). Per tot això, caldrà planificar els objectius de qualificació i establir els instruments necessaris per identificar les necessitats de formació de la població ocupada, ordenar les modalitats formatives que ha

d'impartir i establir un repertori de programes, de mòduls formatius o de continguts que serveixi de guia o referent per a les diferents iniciatives subvencionades. Així mateix, s'han d'establir els requisits formals o administratius que han de complir els centres, institucions o persones físiques que imparteixin programes de formació contínua.

- L'acreditació de les competències professionals adquirides a través de l'experiència laboral o de vies no formals de formació.
- Establir sistemes d'avaluació i control que determinin el grau de desenvolupament, compliment i eficàcia d'aquest sistema de formació i que permetin, en el seu cas, corregir les disfuncions detectades. L'establiment d'un sistema d'avaluació sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge possibilitarà l'acreditació no només de la simple participació en un curs, sinó de l'obtenció d'una qualificació. Alhora, aquesta millora de la qualificació dels treballadors ha de tenir reconeixement en les empreses, tant a nivell salarial com de promoció en l'ocupació.
- Major flexibilitat en la realització de les accions.
- La negociació entre els agents socials com a punt de partida en l'elaboració dels plans formatius en l'empresa.
- Intensificar els mecanismes de control en la gestió i la justificació dels fons destinats a la formació contínua, per garantir-ne la major eficiència possible.

5. Informació i orientació professionals

La informació i orientació professional establerta en el Títol III de la Llei orgànica 5/2002 de les qualificacions i de la Formació Professional recull la importància de la informació i orientació per:

- Informar sobre les oportunitats d'accés a l'ocupació, les possibilitats d'adquisició, avaluació i acreditació de competències i qualificacions professionals i del seu progrés al llarg de tota la vida.
- Informar i assessorar sobre les diverses ofertes de formació i els possibles itineraris formatius per facilitar la inserció i la reinserció laborals, com també la mobilitat professional al mercat de treball.

En conseqüència, sembla convenient definir un model d'Orientació per a l'Ocupació i la Formació, que haurà d'abordar un procés d'acompanyament a la inserció laboral personalitzada, el qual potenciarà aquells aspectes de la persona que hi incideixen. Es tracta d'un model que haurà de ser:

- Personalizador, integrador i de procés.
- Amb un enfocament proactiu i preventiu.
- Voluntari i de compromís.
- Flexible.
- Accessible.
- Que tingui en compte la perspectiva de gènere.
- De continuïtat.
- Obert.
- Funcionant en xarxa.
- De qualitat verificable.

5.1. Informació i assessorament sobre les diverses ofertes de formació i els itineraris formatius possibles

- Cal informar i orientar l'alumnat sobre les especialitats amb major demanda laboral i potenciar un Servei d'Orientació Professional i Vocacional adequat i específic per als alumnes que estiguin cursant o bé que vagin a cursar estudis de Formació Professional. Aquests serveis d'Orientació hauran de mantenir una relació constant, i coordinar-se amb els Departaments d'Orientació dels IES i els Serveis d'Ocupació i Formació (transferits recentment), perquè aquests col·laborin en l'orientació dels alumnes, en les seves possibilitats i expectatives d'estudis, com també en el seguiment d'aquells que finalitzen la Formació Professional i la seva

incorporació al món del treball, per al quals seran fonamentals les dades aportades per l'Observatori de l'ocupació, que facilitarà tota aquesta labor orientadora.

- Divulgar entre l'alumnat, i especialment entre les persones adultes, els cicles a distància, els cicles en horari nocturn i els ensenyaments parcials.
- Promocionar entre els empresaris i l'alumnat les titulacions amb menys difusió dels Cicles Formatius de Formació Professional, com també les dels ensenyaments de règim especial. En concret, crida l'atenció el cas concret de les titulacions en Arts Plàstiques i Disseny, que, fins i tot, sent útils i necessàries en les empreses, són les grans desconegudes dels empresaris. Tampoc l'alumnat no coneix, en aquest cas, les grans possibilitats de treball que ofereixen molts cicles. Caldria fer un esforç en la informació que es dona sobre aquestes especialitats.
- Implicar les associacions d'alumnat, pares i mares en l'Orientació.
- Cal fomentar entre els alumnes la iniciativa emprenedora i la promoció de l'autoocupació.

5.2. Organització de la Informació i l'Orientació Professionals

- Garantir que l'Orientació (tant educativa com laboral) es desenvolupi d'una manera coordinada, convergent i integradora: La coordinació dels serveis d'informació i orientació professional en un sistema que integri i coordini tots els recursos disponibles, establir bases de dades d'utilització conjunta per part de totes les entitats implicades (educatives, laborals, empreses, sindicats, corporacions locals, agències d'ocupació, etc.) i dotar-los de recursos materials i humans qualificats i interconnectats entre si.
- Coordinar els diversos serveis d'orientació professional i del mercat laboral per establir un marc normatiu que reguli el procés d'orientació professional en els diferents àmbits. En tot cas, recollirà aspectes generals relatius a:
 - Ens responsables de l'orientació al camp de la formació (reglada, ocupacional, contínua) i del mercat laboral.
 - Mecanismes de relació i òrgans coordinadors.
 - Funcions i competències dels diferents agents responsables de l'orientació professional i marc de relació entre ells.
 - Definició del model d'orientació i dels continguts a cadascun dels àmbits.
- Regularitzar la intervenció en orientació professional de les entitats, associacions, sindicats, empreses especialitzades, etc., i garantir una formació **específica** de tots els agents implicats en l'orientació professional: orientadors/es, professorat de FOL, tutors/es, professorat tècnic, etc. Les diferents Administracions competents –

conselleries d'Ocupació i Desenvolupament Tecnològic, Educació i Ciència–, entitats locals, agents socials, etc., han d'organitzar conjuntament, per evitar-ne les possibles superposicions, programes específics o iniciatives que facilitin la formació i la informació de l'alumnat:

- Programes d'autoocupació o foment del caràcter emprenedor.
 - Guies que facilitin perfils professionals de les diferents ocupacions.
 - Accions que afavoreixin el coneixement d'empreses i activitats professionals.
 - Material específic d'observatori de l'ocupació, formació i inserció laboral en les diferents professions, perspectives d'ocupació, etc.
- Difusió de la Formació Professional: Per a més prestigi i millor coneixement per part de la societat del sistema de Formació Professional, cal realitzar més esforços no només a nivell de campanya publicitària, sinó a més a través d'altres fòrums en què es transmeti el veritable abast, significat i importància de la Formació Professional en una societat competitiva i immersida en un procés constant de canvi . En definitiva, es tractaria de donar a conèixer les possibilitats d'ocupació que ofereix la Formació Professional per afavorir-ne el reconeixement social.

5.3. Fomentar l'elecció de formacions determinades, per no ser vocacionals o per restriccions per motiu de gènere

Cal combatre encara alguns prejudicis sexistes vinculats a l'orientació i l'exercici professional, ja que se segueixen evidenciant en alguns processos orientadors, selectius i formatius, importants desequilibris amb relació al nombre d'homes i dones implicats. Es fan necessàries, doncs, diverses mesures de discriminació positiva que redueixin aquests desequilibris si volem que les preses de decisions relacionades amb les expectatives professionals i formatives es realitzin amb plena i autèntica llibertat d'elecció.

6. Millora de la qualitat de la Formació Professional

Com es recull en el Títol IV de la Llei, dedicat a la Qualitat i l'Avaluació del Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional, "l'avaluació del Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional tindrà la finalitat bàsica de garantir l'eficàcia de les accions que s'hi incloguin i la seva adequació permanent a les necessitats del mercat de treball".

6.1. Actuacions respecte a la millora de la qualitat de la Formació Professional

La millora de la qualitat de l'oferta, la gestió, l'avaluació i el seguiment de la Formació Professional mitjançant:

- La qualificació de professors i formadors, mitjançant l'establiment de plans de formació específics i facilitant-hi la realització d'estades en empreses.

La formació permanent del professorat ha de ser atesa com cal per l'Administració educativa, pel que fa a la disposició de recursos suficients per desenvolupar la seva feina i a la coordinació dels suports necessaris per al desenvolupament de les noves tasques que se li han encomanat. Ha de ser obligatòria i amb avaluació dels coneixements adquirits. En els casos que es consideri necessari, aquesta formació s'haurà d'impartir en les empreses del sector, de manera que el professorat tingui un contacte directe amb la realitat del sistema productiu.

- La millora i l'actualització dels mitjans i les tècniques didàctiques, l'elaboració de materials curriculars i la incorporació a la formació de les últimes tecnologies.
- La coordinació dels recursos disponibles, inclosos els Fons Estructurals Europeus, i la realització d'un esforç pressupostari que potenciï una xarxa pública de qualitat, ben dotada en equipaments, mitjans didàctics, i recursos humans, capaç d'absorbir la demanda de formació en tots els nivells i que garanteixi realment la igualtat d'oportunitats de tots.
- L'establiment d'un sistema rigorós d'avaluació interna i externa que millori tot el procés.

6.1.1. Formació i actualització del professorat

Cal preveure un sistema específic de formació del professorat de Formació Professional. Aquesta preparació del professorat no sols es pot adquirir mitjançant els estudis universitaris inicials, ni es pot assegurar plenament mitjançant la superació d'una oposició. A més, demana esforços d'actualització tècnica que el professorat té dret a exigir i que difícilment podria realitzar per si mateix.

En conseqüència, la formació del professorat de Formació Professional exigeix un pla específic de formació amb prou recursos econòmics, materials i humans, que permeti dur a terme una actualització efectiva dels coneixements tecnològics que la innovació incessant de les tecnologies necessita.

- Respecte a la qualificació inicial, el professorat de Formació Professional necessita una formació docent en matèries com Psicologia, Pedagogia i Organització Escolar capaç de completar la preparació aconseguida amb els estudis universitaris i, si és el cas, amb la realització d'una oposició, amb un període de formació de gran contingut pràctic, realitzat en centres dotats específicament amb aquest objectiu. A més, la formació inicial del professorat ha d'incloure les estades en centres de treball que assegurin el coneixement de les tècniques i les maneres de producció característiques de la seva especialitat.
- Actualització professional: els docents necessiten una preparació adequada per afrontar els nous perfils professionals. Per això, assenyalen que urgeix dotar-se aviat d'aquells professors que puguin ensenyar amb garanties d'acord amb els perfils que ara com ara estan emergint, contractar els professors especialistes de suport en àrees molt noves o complexes, trobar un sistema de selecció que garanteixi la capacitat real per a aquella especialitat que està destinat a ensenyar i crear un sistema de formació contínua i d'actualització: Per tant, es considera com a completament desitjable la formació de professors en centres de treball, que s'ha de realitzar periòdicament.

La formació esmentada es podrà aconseguir, en certa manera, mitjançant la relació entre els centres de formació i els centres de treball, en el marc de l'**FCT** incorporada a tots els programes de formació inicial de la Formació Professional. No obstant això, caldrà també efectuar el reciclatge o l'actualització periòdiques, per mitjà de cursos organitzats per la Administració amb la col·laboració de les empreses especialitzades i de les organitzacions productives de l'entorn.

- Adequar la formació contínua del professorat a les necessitats de l'oferta i la demanda. La formació del professorat peca de falta d'adequació entre l'oferta de formació i la demanda, sobretot en el que concerneix la formació específica, que no incideix sobre el centre directament. Es proposa una formació al centre docent, adequada a les necessitats de cada lloc, enllaçada amb projectes educatius

d'innovació per resoldre problemes concrets. Cal que la formació del professorat es desenvolupi tant en contextos educatius, com laborals, estimulant-hi la col·laboració amb les empreses.

- Formació dels tutors dels centres de treball: la intensificació i la millora de la formació en centres de treball que permeti que els tutors, tant de l'empresa, com del centre educatiu, determinin els objectius que ha d'aconseguir l'alumnat. En definitiva, realitzar un projecte individualitzat de FCT.
- Garantir la feina coordinada dels professors tutors de pràctiques i promocionar la figura del formador en empreses. Cal insistir en la importància de la feina del professor tutor de pràctiques. Aquests tutors han d'actuar com a supervisors perquè la FCT compleixi la seva funció formativa i han de fer-ho de manera coordinada, per la qual cosa es proposa que es nomeni un coordinador per a aquesta qüestió.
- S'han d'atorgar als formadors en les empreses incentius professionals (mèrits) per la seva labor i afavorir el trànsit de l'empresa al centre docent per a tasques educatives, tenint-hi en compte l'esforç addicional que representa la seva implicació en les tasques de tutorització i de seguiment de les pràctiques dels seus alumnes en centres de treball.

6.1.2. Actualització i millora d'equipaments i recursos

La societat del coneixement aposta per les noves tecnologies com a imprescindibles per al desenvolupament i la competitivitat de les empreses. Per aquesta raó, els responsables de la Formació Professional han de posar a disposició dels centres –tant públics, com privats sostinguts amb fons públics–, de l'alumnat i el professorat les tecnologies més avançades, tot preveient les dificultats específiques del medi rural i de les zones deprimides o desfavorides socioeconòmicament i establint les mesures de compensació oportunes.

Promoure els Cicles Formatius a través de l'ensenyament presencial i complementàriament i de la formació a distància. Els avantatges d'aquesta via de formació complementària (flexibilitat horària i d'accés, seguiment personalitzat, interactivitat, etc.), fan recomanable oferir aquest sistema de formació.

Considerem que els centres han de participar en la selecció, la negociació i l'adquisició dels recursos (equips, materials, etc.) per desenvolupar la seva acció formativa amb l'objectiu de garantir-ne l'adequació, funcionalitat i rendibilitat.

6.1.3. Finançament

Qualsevol desenvolupament normatiu ha d'anar acompanyat de les corresponents lleis de finançament perquè es puguin assolir els objectius que es pretenen amb la qualitat necessària, de manera que es garanteixi la sostenibilitat del sistema de finançament actual de cada Comunitat Autònoma. Aquesta proposta ha de comportar un increment considerable de les aportacions econòmiques per part del Govern de l'Estat, amb un pla concret d'increment dels percentatges de despesa educatiu i d'inversions en I + D fins a arribar a la mitjana dels països de la Unió Europea.

És necessari i urgent prendre la decisió política d'abordar d'una manera definitiva la consolidació del Sistema de FP, i emprendre, entre d'altres, les actuacions següents:

- Les Administracions públiques han d'assumir que la Formació Professional, atesa la seva importància en el desenvolupament econòmic i social del país, és un ensenyament costós, per la qual cosa es necessita un increment substancial de les inversions en les infraestructures i els recursos humans i materials que exigeixen aquest tipus d'ensenyaments. Això implica la construcció de nous centres i l'adaptació dels ja existents, adequar els espais a les exigències normatives i dotar-los dels materials didàctics necessaris. La implantació d'un Cicle Formatiu ha de comportar la dotació completa i simultània del material necessari per al seu ensenyament, evitant els endarreriments o les dotacions incompletes, que s'han produït amb una certa freqüència. Aquestes mesures propiciarien el desenvolupament complet dels currículums establerts per a cada Cicle Formatiu i permetria, per part de l'alumnat, l'adquisició de la totalitat de les qualificacions professionals previstes.
- Destinar una part important dels fons europeus per desenvolupar el sistema de Formació Professional, tot generant estructures estables de formació en les quals es puguin impartir aquest tipus d'ensenyaments –FP específica, ocupacional i contínua– de manera que quan cessin les subvencions europees, i desapareguin els centres col·laboradors, estigui consolidada una xarxa de centres integrats i específics que responguin a les necessitats actuals i futures de formació.
- Estimular les donacions empresarials per millorar la qualitat:
 - Afavorir i, posteriorment, divulgar els beneficis fiscals de les donacions per part de les empreses a l'Administració educativa amb finalitats formatives per als ensenyaments professionalitzadors.
 - Estudiar la viabilitat d'assignar i materialitzar un percentatge del benefici empresarial per adquirir recursos formatius destinats a la Formació Professional.

- Aprofitar els recursos generats pels centres com a font de finançament. Considerem important estimular la captació de fons amb activitats pròpies dels centres, generats per l'específica activitat dels cicles i com a iniciació a l'autoocupació i l'entrenament d'atenció al client.
- Cofinançament del fons social europeu per permetre el desenvolupament sostenible del sistema integrat:
- S'han de cercar alternatives de finançament que puguin fer front a una eventual pèrdua o reducció dels fons europeus, i implicar el sector empresarial en la formació del capital humà que necessiten per a la seva activitat o bé buscant altres formes de finançament.
- Caldrà estudiar l'actual estat de concerts de la Formació Professional. La necessitat d'arbitrar mesures mitjançant convenis o altres concerts de la Formació Professional tindrà un caràcter complementari de l'oferta pública.

6.1.4. I+D en Formació Professional

- Promoure, en el marc de l'autonomia pedagògica dels centres, experiències d'innovació, sobretot en el terreny de I+D, que permetin l'actualització dels catàlegs d'ensenyances professionals i facilitin als centres l'entrenament necessari per donar una resposta ràpida, quan calgui, a les necessitats productives del seu entorn.
- Cal establir convenis de col·laboració amb les universitats perquè posin la seva capacitat d'investigació, tecnològica, formativa i educativa a disposició de la Formació Professional, obrint línies d'investigació que informin sobre els canvis socioeconòmics i del coneixement que a mitjà i llarg termini es van produint a la societat, com també en el disseny i en la pràctica de la Formació Contínua del professorat.

6.1.5. Autonomia dels centres

Pel que fa als centres, es demana potenciar l'autonomia dels centres (econòmica, organitzativa i didàctica), sense la qual no s'assoleix la flexibilitat necessària per donar resposta a les demandes que cada centre té plantejades d'una manera molt particular, d'acord amb la seva tipologia, les seves característiques, els seus recursos i el seu entorn.

6.2. Actuacions referents a la implantació d'un model de qualitat i avaluació de les competències professionals

En diferents Comunitats s'estan desenvolupant iniciatives diverses per posar en marxa plans de millora en els centres educatius; entenent la gestió de la qualitat per a la millora contínua com una font per al desenvolupament personal i professional de les persones que integren una organització, com un mètode que assegura els procediments mentre és obert a la innovació, com un enfocament que emfasitza la importància de les actituds, de la motivació i de les relacions humanes entre el personal i que, en definitiva, busca augmentar l'eficàcia, l'eficiència social i la satisfacció de les necessitats de l'alumnat.

Aquestes accions estan encaminades cap a la posada en marxa de Xarxes de Centres Educatius de Qualitat a fi d'aconseguir les finalitats següents:

- Promocionar projectes i equips de millora en els centres i la seva formació en qualitat mitjançant la col·laboració a la xarxa.
- Afavorir l'intercanvi d'experiències i recursos, com també de dinàmiques i ritmes de treball.
- Establir plans i procediments d'avaluació que permetin efectuar un diagnòstic real de la situació de la xarxa de centres de la Formació Professional, com també propostes de millora realistes i objectius assolibles.

Tot plegat reportarà la documentació dels processos que es desenvolupen en els centres educatius, prestant-hi una atenció especial a l'oferta educativa, l'acollida de l'alumnat, el procés d'ensenyament/aprenentatge, com també a l'avaluació i l'orientació educativa i professional.

- Apostar clarament per la cultura de la qualitat. L'experiència d'implantació de sistemes de qualitat en els centres hauria de ser avaluada i, en funció dels resultats, millorar-la i estendre-la o substituir-la per altres models de qualitat.
- L'avaluació i el control de la qualitat no han de ser tasques puntuals o conjunturals, sinó que han de ser funcions associades al sistema mateix de Formació Professional. Per tant, el sistema de Formació Professional ha d'incorporar en la seva planificació (definició dels objectius i de les estratègies necessàries per aconseguir-los) les activitats d'avaluació i control de la qualitat.
- Es recomana establir un sistema o sistemes d'avaluació objectiva, interna i externa, que permetin constatar el grau de funcionalitat, eficàcia educativa, eficiència social i adequació dels recursos materials als centres. Aquesta avaluació proporcionarà pautes de reflexió sobre la pràctica de la tasca docent i els elements organitzatius i convencionals de cada centre i facilitarà orientacions per a la introducció d'elements d'innovació i de millora.

- Atès que no hi ha un únic model de centre i que per això no és possible establir un sistema d'avaluació comuna a tots, es demana que les normes reconeixin suficientment l'especificitat i la singularitat de molts centres, perquè puguin gestionar els seus recursos, la seva organització i la seva coordinació docent amb la flexibilitat que cada cas exigeix.
- Formació de qualitat. Posar en relleu la importància de disposar d'un sistema educatiu i d'unes estructures de formació de qualitat que dispensin un bon nivell de coneixements teòrics, sense descuidar-ne l'orientació pràctica cap a la producció i l'ocupació. En aquest sentit, es demana de l'Administració educativa i de la societat en general una política educativa i de formació contínua, d'acord amb els reptes actuals, i una dotació dels recursos econòmics i humans necessaris, és a dir, d'aquells suports exigits per garantir la capacitació humana i de les noves generacions, i capaços de servir així el benestar personal dels educants a fi d'assolir la millora de la qualitat de vida de la societat.

7. Actuacions referents a la compensació de desigualtats

Es concep l'educació com un sistema de compensació de desigualtats que permeti a tots els ciutadans assolir una formació bàsica de qualitat, que els permeti la incorporació al món del coneixement, l'adaptació a la realitat econòmica i social, la competència en el món tecnològic, la qualificació professional i la capacitació per a l'exercici de la ciutadania i els seus drets. Cap alumne ha de ser exclòs d'aquests plantejaments. La Formació Professional està sotmesa íntegrament a idèntiques exigències, i l'articulació exigeix la formulació d'un gran Acord Social per l'Educació.

- El desenvolupament normatiu, com també el foment de programes i la pràctica d'actuacions encaminades a afavorir la Formació Professional, l'orientació i l'accés a l'ocupació dels col·lectius desfavorits i/o prioritaris, persones amb discapacitat i immigrants, que permetin, dins d'una política encaminada a la compensació de desigualtats, la integració d'aquestes persones en l'activitat laboral normal i la seva integració social plena.
- Entre les accions de compensació s'han de preveure aquelles que s'adrecin especialment a:
 - Joves sense titulació o qualificació professional i que estiguin fora del mercat de treball.
 - Majors de 50 anys amb escassa formació inicial que parteixen amb desavantatge per a la seva inserció al mercat laboral.

- Dones (a fi que puguin accedir al món laboral en condicions d'igualtat).
 - Aturats de llarga durada.
 - Altres grups que per la realitat del seu hàbitat estiguin en una posició de clar desavantatge amb relació a la resta de la població.
-
- Cal que es dissenyi un pla concret d'actuació sobre la base d'un nombre d'indicadors que permeti actuar sobre els territoris més desafavorits per tal d'aconseguir una veritable reducció de les diferències.
 - Cal potenciar mecanismes compensatoris i descentralitzadors que afavoreixin l'accés a la Formació Professional en l'àmbit rural en equitat amb la resta de la ciutadania.
 - S'haurien d'estudiar les possibilitats de potenciar la informació sobre l'oferta de beques i ajudes a l'estudi per garantir una igualtat d'oportunitats al màxim de real possible.
 - Seria convenient la coordinació de les Escoles Taller, Cases d'Oficis i Programes de Garantia Social d'Inserció Professional, i altres modalitats semblants, amb la resta de les ofertes de formació. El fet que aquestes modalitats formatives comencessin en dates pròximes a la finalització o l'inici del curs escolar permetria atendre joves que no poden o no desitgen accedir a altres vies de formació.
 - Així mateix, s'hauria de facilitar la informació sobre l'oferta d'aquestes modalitats als Serveis d'Orientació Escolar.

Madrid, maig del 2004